

**Güneşi Kötü Evler,
Everest Yayınları'ndan...**

gazete duvar
kitaP.

SAYI: 84 YIL: 2

**Ayşegül Devecioğlu:
Sokağın sesi**

4

Güzel Ölümün Uykusu: Sokağın yoksul çocukları

11

Güneşi kötü evler, tanıdık silüetler

Nida Dinçtürk

14

Çevirmen C. Cengiz Çevik: 'Latince ölü dil' yargısından vazgeçmeli

Soner Sert

21

Murakami'nin yazarlık hikâyesi

Ali Bulunmaz

26

C. Hakkı Zariç: Nokta işin içine girdiğinde şiir barınmaz

Enver Topaloğlu

32

Yılmaz Güney'in gençlik öyküleri

Soner Sert

37

Sevdiğini öldürmek bizde 'Aile Geleneği' mi?

Melishan Devrim

Sayı: 84 | Kasım 2019

Yayın Sahibi**AND Gazetecilik ve Yayıncılık,****San. ve Tic. A.Ş. adına**

Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

İcra Kurulu Başkanı ve**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Cennet Sepetci / Anıl Mert Özsoy

Katkıda Bulunanlar

Emek Erez, Nida Dinçtürk, Soner Sert, Ali Bulunmaz, Enver Topaloğlu, Melishan Devrim

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.

Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234

Sarıyer/İstanbul

Santral (212) 3463601, Faks (212)

3463635

e-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı,

haber ve fotoğrafların her türlü telif

hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık

Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin

alınmadan, kaynak gösterilmeden ve

link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba

Bu sayımızda kapağımıza kaleme aldığı roman ve öykülerle edebiyat tarihimize hatırı sayılır bir katkıda bulunan Ayşegül Devocioğlu'nu taşıdık. Devocioğlu'nun son kitabı Güzel Ölümün Öyküsü, Metis Yayınları tarafından yayımlandı.

Devocioğlu, yetimhane ve sokak arasına sıkışıp kalmış çocukların yaşamını anlattığı romanda sadece sokak çocuklarını, canlıları değil; cansız nesnelere ve sokağın kendisini de dile getiriyor. Emek Erez Güzel Ölümün Öyküsü'nü inceledi.

Son dönemin öne çıkan öykücülerinden Ömer Arslan'ın ikinci kitabı "Güneşi Kötü Evler", Everest Yayınları'ndan çıktı. 13 öyküden oluşan kitapta Arslan, hayattan küçük beklentileri olan insanların hikâyelerine odaklanıyor. Nida Dinçtürk kaleme aldı.

Yılmaz Güney'in ilk dönem öyküleri olan 'Gençlik Öyküleri' geçtiğimiz günlerde İthaki Yayınları tarafından yayımlandı. Güney'in toplumcu gerçekçiliğinin ilk izlerinin de görüleceği öykülerde, sanatçının fantastik öğeleri de sıkça kullandığını öyküler, sanatçının bir başka yönüne de vurgu yapar. Soner Sert'in kaleminden...

Ece Gamze Atıcı'nın Doğan Kitap etiketiyle çıkan "Aile Geleneği" okuyucusuyla buluştu. Melishan Devrim, Ece Gamze Atıcı ile son kitabını konuştu.

Sıradan bir insan olduğunu söyleyen Murakami, Mesleğim Yazarlık'ta yazar adaylarına öğüt vermiyor. Yeri geldiğinde kişisel, yeri geldiğinde ise edebiyat tarihinden hikâyeler anlatırken kitabının nerede durduğunu veya konumlandırılabilceğini de bilmediğini söylüyor: "Bu kitap sonuçta 'otobiyografik bir metin' olarak kabul edilecek gibi görünüyor, ne var ki öyle bir bilinçle yazmış değilim. Ben sadece bir roman yazarı olarak bu yolu hangi düşünceler doğrultusunda yürüy geldiğimi, olabildiğince elle tutulur hâlde, gerçekçi bir şekilde kayıtlara geçirmek istedim." Ali Bulunmaz yazdı.

Soner Sert, çevirmen C. Cengiz Çevik'le çeviri, klasik filoloji ve çalışmaları hakkında konuştu.

Enver Topaloğlu, Manos Yayınları'ndan çıkan son şiir kitabı "İhtar"la okurla buluşan C. Hakkı Zariç'le söyleşti.

Marifet iltifata tabidir. İyi okumalar.

Anıl Mert Özsoy

Güzel Ölümün Uykusu: Sokağın yoksul çocukları

Ayşegül Devecioğlu'nun yetimhane ve sokak arasına sıkışıp kalmış çocukların yaşamını anlattığı "Güzel Bir Ölümün Öyküsü" kitabı Metis Yayınları tarafından okurla buluştu. Devecioğlu romanda sadece sokak çocuklarını, canlıları değil; cansız nesnelere ve sokağın kendisini de dile getiriyor.

Emek Erez

Kent yoksulluğu son yıllarda çeşitli bağlamlarla tartışılan bir konu, bunun bir yanını da sokakta yaşayan çocuklar oluşturuyor. Bu çocuklar için yoksulluk, çoğunlukla değişirme ve dönüştürme umudu olmayan, her türlü hak ve güvenceden yoksun bir hayat karşılığına geliyor ve daha çok “kent içi yoksulluk” kavramıyla ilişkililiyor. Bu kavram; “bir anlamda kaderini kabullenmiş ve artık yükselebilmek, kent ve toplum içindeki konumunu iyileştirebilme umudunu büyük ölçüde yitirmiş görünen”leri ifade etmek için kullanılıyor (Işık-Pınarcıoğlu, 2009: 39). Konunun sadece bu boyutu yok, sokakta hayatta kalma çabası vermek zor çünkü dışlayıcı bakışları üzerinde hissetmek, “damgalı” bir hayatın mührüyle varolmaya çalışmak, dışarıdan her türlü saldırıya açık olmak gibi çeşitli sorunlar içeriyor. Ayrıca, yoksulluk araştırmalarında sık sık karşımıza çıkan sokak çocuklarının hayat çabası edebiyatın da konusu olmaya devam ediyor.

YOKSULLUK, SOKAK VE ÇOCUKLAR

Ayşegül Devecioğlu'nun Metis Yayınları tarafından basılan, Güzel Bir Ölümün Öyküsü adlı romanı, bizi kentin kuytusunda yokmuş gibi davranılan, sokak çocuklarının yaşamıyla buluşturuyor. Metinde, yetimhane ve sokak arasına sıkışıp kalmış çocukların yaşamı oldukça gerçekçi bir biçimde işlenirken, Ayşegül Devecioğlu, tek çabası “var kalmak” olan, yaşamdan eline sadece öfkesi ve isyanı kalmış bu çocukların, hayat karşısında nasıl çıplak kaldıklarını anlatısına taşıyor. Kitap, konu açısından oldukça karanlık ve bu nedenle üslupta sert çünkü hikâyeye edilen, çok kolay ajite etmeye, acıyı romantikleştirmeye, melodram tadı verecek bir anlatıya dönüşmeye el veriyor. Ancak Devecioğlu, bu çocukların hayatını hor görülmüşlerin, kaderine razı, acıklı hayatları olarak çizmiyor. Evet metinde böyle bir yan hissedilebilir belki ama bu çocukların öykülerinde aynı zamanda isyan ve öfke

“

Metinde, yetimhane ve sokak arasına sıkışıp kalmış çocukların yaşamı oldukça gerçekçi bir biçimde işlenirken, Ayşegül Devecioğlu, tek çabası “var kalmak” olan, yaşamdan eline sadece öfkesi ve isyanı kalmış bu çocukların, hayat karşısında nasıl çıplak kaldıklarını anlatısına taşıyor.

“

...Metinde, çocukların kaldıkları yetimhaneyi ateşe vermeleri, sorumlu tuttukları şeyin kaderleri olmadığını, isyanlarının kendilerini bu duruma sokan sisteme karşı olduğunu gösteriyor. Çünkü kader olarak görülerek işin içinden çıkılan, yoksulluk, kimsesizlik, evsizlik, açlık sistemin ve toplumun bu çocukları dışına kusmasıyla yakından ilişkili.

var, bu yoksul hayatın nedenleri var. Çünkü yoksulluk Necmi Erdoğan'ın ifadesiyle; “ekonomik bir kategori olmanın yanı sıra, kişilerin içinde yaşadığı, anlamlandırdığı, başa çıkmak için çeşitli yöntemler geliştirdiği, toplumsal bir durumdur” (2016: 14). Bu nedenle bireyin varlık sorunlarıyla, yaşamda kalma stratejileriyle, dışlanma, yok sayılma gibi sorunlarla da yakından ilişkilidir. Devocioğlu da sokak çocuklarını anlatıya taşırken bu kısmı görmezden gelmiyor yoksulluk anlatısı; sokak çocukları nasıl yaşıyor, ne hissediyor, nasıl stratejiler geliştiriyor gibi sorularla buluşarak, yaratılan karakterlerle hikâyede cevabını buluyor.

YOKSULLUK KADER DEĞİL

Devocioğlu anlatısına taşıdığı çocukların hayatından Gürbilek'ten ödünç alarak söylersek, “gurur yarası”-nı kahramanlığa dönüştüren bir hikâyeye çıkarmıyor. Bu çocukların kendilerine biçilmiş hayatlarıyla yüzleşmeleri bir şekilde hayatı sürdürme çabaları dikkat çekiyor. Öfkelerini yönelttikleri nesne de bu açıdan önemli bana kalırsa örneğin metinde, çocukların kaldıkları yetimhaneyi ateşe vermeleri, sorumlu tuttukları şeyin kaderleri olmadığını, isyanlarının kendilerini bu duruma sokan sisteme karşı olduğunu gösteriyor. Çünkü kader olarak görülerek işin içinden çıkılan, yoksulluk, kimsesizlik, evsizlik, açlık sistemin ve toplumun bu çocukları dışına kusmasıyla yakından ilişkili.

KENTLERİN VE SOKAK ÇOCUKLARININ ORTAKLIĞI

Yazarın kendisi tarafından deneyimlenmemiş olandan bahsetmesi zordur. Özellikle konu acı, ıstırap, felaket, savaş, kimsesiz çocuklar, mülteciler gibi üze-

rine konuşması hem duygusal hem de etik açıdan zor bir konu ise. Çünkü deneyimlemediğimiz konuların ifadesi, başkası adına konuşmak anlamına gelebilir, olayı asıl yaşayanı nesneleştirir. Ayşegül Devocioğlu Güzel Ölümün Uykusu adlı romanında oldukça gerçek bir konuyu tüm çıplaklığıyla gözler önüne seriyor, bu açıdan metin bahsettiğimiz gibi anlatının öznesi olan sokak çocuklarını çok kolay nesneleştirme potansiyelini taşıyor. Peki, Devocioğlu bunu nasıl kırmış, üzerine düşündüğümde, özellikle yaratılan atmosferin ve kurulan dilin bunu kırmakta etkili olduğu sonucuna vardım. Çünkü anlatı son yıllarda kentlerdeki dönüşümü, birbirine benzeyen TOKİ evlerini, neredeyse sifıra inen “karşılıklı yardımlaşma” ve dayanışmanın yokluğunu da anlatıya taşıyor. Böylece çok da uzağında olmadığınız bir atmosferin içinde kendinizi buluyorsunuz, karakterlerin sadece bir kitap anlatısı olmadığına farkındasınız, yani sadece anlatıcı değil okur olarak siz de bu yaşananların bir parçasısınız, anlatılan sizin de deneyimlerinize yaslanıyor. Metinde kente dair betimlemeler de bunun göstergesi oluyor: “Toz şehrin derisi; ağaçları, yolları, evleri, arabaları, çöpleri, duvarları kaplıyor, her şeyin dokusuna giriyor, kendine özgü aşılmaz bir tabaka oluşturuyor. Şehri kilim ya da halı gibi çırp-salar tozun altından yabancı bir şey çıkabilir. Gerçi ortaya çıkan da birçok bakımdan eskisinden farklı olmaz, aynı ölçüde donuk ve küf tutmuş olur.” Son yıllarda kentler inşaat alanı gibi desek hata etmeyiz her yerden toz kalkıyor, gelip sınıyor üzerimize, Devocioğlu’nun metni böyle bir atmosferden ve “kent yoksulları”nın yaşamından sesleniyor okura. Kentlerin silinen belleğiyle hayatta yokmuş gibi davranılan sokak çocuklarının silikliği okurun kafasında ortak bir anlam oluşturuyor böylece. Çünkü bu çocukların durumu kitabın şu cümlesindeki çiçeğin kade-riyle ortaklaşıyor: “Karşısında içi çöp dolu bir çiçek tarhı var. Çöplerin arasından tozlu belirsiz bir bitki boynunu uzatıyor...” Kitabın karakterlerinden Emenike’nin bakışından yansıyan bu cümle, çoğu zaman

“

Son yıllarda kentler inşaat alanı gibi desek hata etmeyiz her yerden toz kalkıyor, gelip sınıyor üzerimize, Devocioğlu’nun metni böyle bir atmosferden ve “kent yoksulları”nın yaşamından sesleniyor okura. Kentlerin silinen belleğiyle hayatta yokmuş gibi davranılan sokak çocuklarının silikliği okurun kafasında ortak bir anlam oluşturuyor böylece.

çöpten hayatını çıkararak, başını çöp yığınınından uzatan bir çocuğun yaşamıyla kesişen bir yerde duruyor.

GERÇEK DÜNYA VE TEMSİL EDİLEN DÜNYA

Ayrıca kitapta dikkat çeken yanlardan biri anlatıcının hislerinden çok metnin karakterlerinin hislerinin öne çıkması. Bununla şunu kast ediyorum, seyredilen olumsuz bir durumun anlatıcı da bıraktığı ki -metnin geneli düşünüldüğünde oldukça acı veren yaşamışlıklardan bahsedildiğini söyleyebiliriz- etkiden çok, karakterlerin üzerindeki etkiyi hissedip onların sesini duyabiliyoruz. Yazarın, mesajını iletme sesini duymuyoruz. Bu da anlatılanın sıkıntısını son dönem edebiyatta çok sık rastladığımız gibi bireysel bir serzeniş olmanın ötesine taşıyor ve sokak çocuklarının yaşamında çıkan kurgu, okuyanın “vah! tüh!” diyerek, kitabın nesnesine bakıp hâline şükretmesinin önüne geçiyor, başkasının sıkıntısı üzerinden kendimizi aklamamamıza izin vermiyor, bir anlamda toplumu, sistemi tek tek hepimizi sorumlu tutuyor. Çünkü baştan beri bahsetmeye çalıştığım gibi anlatılan gerçekliğe çok yakın, bu nedenle kurguyu aşan, kentlerin şimdideki hâline tanıklık edildiğini hissettiren bir yanı var. Elbette Bahtin’in işaret ettiği gibi metinde: “Temsil edilen dünyayı metnin dışındaki dünya ile karıştırmamamız gerekir” (2014: 307). Ancak yine de bu iki dünya arasında bir ilişki olmadığını söyleyemeyiz. Çünkü yine Bahtin’in deyimiyle: “Yapıt ve yapıtta temsil edilen dünya, gerçek dünyanın parçası hâline gelir ve onu zenginleştirir; gerçek dünyada dinleyicilerin ve okurların yaratıcı algılamaları aracılığı ile yapıtın sürekli yenilenmesini sağlayarak, yapıtın yaratım sürecinin olduğu kadar müteakip yaşamının parçası olarak da yapıta ve yapıtın dünyasına dâhil olur” (2014: 308). Bu durum eserin “zaman-uzamsal” bakışı ile ilgilidir. Devcioğlu’nun metninde sokak ve zamanının kente dair sorunlarının işlenişine

bu açıdan bakabilir ve şu cümleleri örnek verebiliriz; “Çöp her yerde. Kokuyor, çürüyor, yayılıyor, ne kadar toplansa canlı bir yaratılmış gibi yeniden çoğalıyor. Üstüne gidildikçe güçleniyor, şehre meydan okuyor. Aslını arasanız şehir çöpe çoktan teslim oldu. Şehir bunu biliyor, çöpün onu öldürdüğünü. Sessiz sedasız oldu, can havliyle haykırmış olabilir ama kimse duymadı. Çok eskiden beri böyle, donup kalmış bir anının içine hapsedular.” Burada, kentin bir süreç içinde dönüşümü “çok eskiden beri böyle” ifadesiyle bir zamana işaret ederken, metnin mekânı ve zamanı arasında kurulan bağı da imliyor fikrimce.

ISLAH VE ‘ARINMA’

Ayşegül Devocioğlu'nun Güzel Ölümün Uykusu, yetimhane adı verilen kurumlarda uygulanan rehabilitasyon süreçlerine de odaklanıyor. Kimsesiz çocuklardan hayata dair olan tüm neşeyi alıp çıkararak, bedene ve ruha dair ne varsa ıslah eden, kitabın ifadesiyle “arındıran” uygulamalar, bu çocuklardan kendileriyle ilgili olan her şeyin çalındığına tanık ediyor okuru. Ortaya çıkan bu hayatsız çocuklar, doğuştan verili isimlerinden çok uzakta, yersiz, ev duygusunu bilmeyen, birbirlerinden ve baliden başka tutunacak dalı olmayan, öfkesi ve isyanı dışında elinde hiçbir şeyi kalmayan bireyler olarak karışıyorlar hayata. Bu hissiyat kitapta Emenike adlı karakterin durumunu anlatan şu cümleyle varlık buluyor: “Sonra dünya boşalıyor çevresinden. Bu boşunalık hissiyle baştan aşağı sarsılıyor. Nasıl olduğunu anlamadan vurma isteği elinden kayıp gidiyor. Hiçliğin ta kendisi olan Emenike kalıyor geride. Yeşil, kırmızı, mavi ampuller hiçliğin üstünde yanıp sönüyor.” Çünkü bu çocuklar için varlıklarının bıraktığı his “hiçliğin ta kendisi”. Devocioğlu'nun toplumsal bir konuya dikkat çekerken karakterlerinin varlık-yokluk sıkıntısını da ortaya koyması bana kalırsa metnin önemli noktalarından. Ama baştan beri ifade ettiğimiz gibi, Devocioğlu

“

Devocioğlu'nun toplumsal bir konuya dikkat çekerken karakterlerinin varlık-yokluk sıkıntısını da ortaya koyması bana kalırsa metnin önemli noktalarından. Ama baştan beri ifade ettiğimiz gibi, Devocioğlu anlatısında bunun topluma ve sisteme bağlı bir sorun olduğunu okura devamlı hatırlatıyor, yoksul madunların görünmezliği konusunu da tartışmaya vesile oluyor.

anlatısında bunun topluma ve sisteme bağı bir sorun olduğunu okura devamlı hatırlatıyor, yoksul madunların görünmezliği konusunu da tartışmaya vesile oluyor böylece, çünkü Necmi Erdoğan'ın ifadesiyle; “Yoksullar ve zenginler arasındaki ilişki karşılıklı bir görmek istememe ilişkisidir” (2016: 51). Devecioğlu'nun metninde de bunun ifadesini bulabiliyoruz, örneğin: “Kimse şaşırıyordu sokakta veya bir yıkıntıda öylece kaskatı yatıyor oluşlarına, yüzlerinde hayattan kalan ize, yaşamın son anına ilişkin değil, yaşamın tümünün izine. Gömüldükten hatta çürüdüktan sonra bile silinmeyecek bu iz” çünkü kimse bakışını onlara yöneltmiyor, görmüyor biliyor ama öyle normalleşmiş ki görmek; bakmaya, bu konuda bir şey yapmaya, çoğu zaman yetmiyor.

Güzel Ölümün Öyküsü, Ayşegül Devecioğlu, 128 syf., Metis Yayıncılık, 2019.

Ayşegül Devecioğlu'nun Güzel ölümün Öyküsü adlı kitabı, anlatıya taşınması zor bir konuyu ajite eden bir acı hikâyesine dönüştürmeden ortaya koyabilen, öfkelerini asıl nedenlere yöneltebilen bir metin. Kendilerine ait hiçbir şeyi kalmamış çocukların sokakta hayatta kalma mücadeleleri, onları buna mecbur bırakan sebeplerle birlikte ele alınıyor. Bu kitapta, “yetimhanede, zoraki gece sessizliğinde dünyayı altına üstüne getirmeye hazır, geçmişsiz, geleceksiz yarı deli bir çocuk sürüsünün haykırışları gizli.” Zoraki olarak bu haykırışını sokağa taşıyan çocukların kimsesizliği, yalnızlığı, açlığı, isyanı gizli...

Kaynaklar

Bahtin, M., (2014), Karnaval'dan Romana 'Edebiyat Teorisinden Dil Felsefesine Seçme Yazılar', (Çev. Cem Soydemir), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Işık, O., Pınarcıoğlu, M., (2009), Nöbetleşe Yoksulluk 'Sultanbeyli Örneği', İstanbul: İletişim Yayınları.

Yoksulluk Halleri 'Türkiye'de Kent Yoksulluğunun Toplumsal Görünümleri', (2016), (Der. Necmi Erdoğan), İstanbul: İletişim Yayınları.

Güneşi kötü evler, tanıdık silüetler

Ömer Arslan'ın ikinci öykü kitabı "Güneşi Kötü Evler", Everest Yayınları'ndan çıktı. 13 öyküden oluşan kitapta Arslan, hayattan küçük beklentileri olan insanların hikâyelerine odaklanıyor.

Nida Dinçtürk

“

Arslan'ın öykülerinin bir araya geliş biçimi de tıpkı bir duvar inşa etmeye benziyor. Birer taş ağırlığındaki öykülerini bitiştiirdiği harç yine o taşın maddesinden oluşuyor, durduğu yerde ağırlaşıyor, katılaşıyor ve yeni bir biçim inşa ediyor. Arslan'ın birbirine uzak mesafede görünen öyküleri, hem karakterlerinin ortaklığı hem de yaşamda durdukları nokta gereği birbirini besliyor

Yazar Ömer Arslan, ikinci öykü kitabı “Güneşi Kötü Evler”de okurlarının karşısına 13 öykü ile çıkıyor. Hayata dair küçük beklentileri ile tek gayeleri sadece yaşamakmış gibi görünen karakterlerini, onlara yüklediği özellikler ve duygu dünyalarında çıktığı yolculuklarla derinleştiriyor Arslan. 13 öyküde demirbaş olarak belirlediği karakterlerini hayatın farklı anlarında akan öykülerde buluşturarak anlatısını özgünleştiriyor. Öykülerinin hayatın sıradanlığına ve tesadüfiliğine yaptığı atıfları bu yolla da pekiştiriyor. Ömer Arslan'ın öykülerinin temasını, madden ve manen hayata tutunma çabası, aşk acısını unutmaya çalışanlar, çocukluk telaşları ve korkuları, insani meraklar oluşturuyor. Arslan'ın mekanları ve karakterleri de çok tanıdık: tepede yalnız bir ev, derme çatma bir kulübe ya da bodrum katında rutubetli bir daire; televizyonda oğlunun kayıp katilini arayan bir anne baba, kalbi kırık bir fotoğrafçı, kızını okutmaya çalışan bir berber, haftalığını tamamlamaya çalışan bir çırac, yardımseverliği sorgulanan bir kadın, yollarında olmayı özleyen bir muavin ya da helva yediği için mevlitleri seven bir çocuk.

Arslan, çoğumuz için tanıdık bu temaların arasında telaşsız bir gözlemci gibi dolaşıyor, gördüklerini sadelikle tasvir ediyor. Anlatısını üzerine kurduğu bu sakin üslup onun hem yazarlık imzasını yansıtıyor hem de öykülerinin temasıyla bütünleşiyor.

Arslan'ın öykülerinin bir araya geliş biçimi de tıpkı bir duvar inşa etmeye benziyor. Birer taş ağırlığındaki öykülerini bitiştiirdiği harç yine o taşın maddesinden oluşuyor, durduğu yerde ağırlaşıyor, katılaşıyor ve yeni bir biçim inşa ediyor. Arslan'ın birbirine uzak mesafede görünen öyküleri, hem karakterlerinin ortaklığı hem de yaşamda durdukları nokta gereği birbirini besliyor. Bununla beraber öykülerdeki yan karakterler bile başka hikâyelerin habercisi gibi

görünüyor. Her bir detay, biraz eşelediğinizde altından bambaşka, büyük hikâyelerin çıkabileceği birer gömü gibi. “Güneşi Kötü Evler”, bu yüzden sımsıkı dokunmuş, esasında bütünleşik bir kitap.

ÇOK KOŞMAK KENDİNDEN KAÇMAYA YETMEZ

Öte yandan, Arslan’ın öyküleri okurunu ibrete düşürmenin peşinde değil, hayatın acımasızlığından dem vurup didaktik mesajlara gebe hiç değil. Arslan daha çok hepimizin bu yaşamın içinde bir şekilde savrulduğu, aynı acılara, telaşlara, meraklara ve çıkmazlara saplandığını fısıldıyor. Vermek istediği bir mesaj varsa, bu en çok hepimizin neredeyse aynı olduğu olabilir. Bir nevi çok koşmanın kendinden kaçmaya yetmediğini, çocukluğunun, en eski acının bir şekilde seninle geldiğini anımsatıyor. Hepimizin kendimize özgü tuhaflığı bundan. Arslan’ın karakterlerindeki tuhaflık da hayattan. Çoğumuzun perdelemeye çalıştığı ama yüreğinde ve beyninde bir gerçek olarak yaşadığı tuhaflıkların röntgenini ortaya koyuyor Arslan. Bunların hiçbiri bizi deli ya da sapık yapmıyor, sokaktaki sıradan insan olmanın gereği sadece. Güneşi Kötü Evler, hepimize bulduğumuz ortak paydaları anımsatıyor. Yaradılış anlatısına göre hepimizin topraktan geldiği kadar ortak paydalar bunlar. Hepimiz için çok tanıdık, kimilerimiz için henüz yüzleşilmemiş, kabullenilmemiş ama insan olmamızın gereği, ismimizin ve cismimizin kaynağı.

Güneşi Kötü Evler, Ömer Arslan, 144 syf., Everest Yayınları, 2019.

Çevirmen C. Cengiz Çevik: 'Latince ölü dil' yargısından vazgeçmeli

Çevirmen C. Cengiz Çevik'le çeviri, klasik filoloji ve çalışmaları hakkında konuştuk. Çevik, "Malda mülkte, parada pulda gözü olan biri değilim, yaptığım çalışmalar geleceğe kalsın, Azra Erhat ve benzerlerinin dahil olduğu bir kanonda ben de kendime yer bulayım yeter" dedi.

Soner Sert

1983 yılında doğan C. Cengiz Çevik, 2003-2018 yılları arasında İstanbul Üniversitesi, Latin Dili ve Edebiyatı bölümünde lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamladı. Yüksek lisans tezinde Seneca'nın Doğa Araştırmaları adlı eserinde doğa ve ahlak anlayışını, doktora tezinde Roma'nın Cumhuriyet döneminde siyaset ve felsefe ilişkisi üzerine çalıştı.

Üç kitabı bulunan Çevik'in, biri çeviri ve yorum şeklinde olan Rheticus – Copernicusçu İlk Bildirim, ikincisi Cicero'nun Devleti, üçüncüsü ise Roma'da Siyaset ve Felsefe başlığını taşıyor. Klasik filoloji disiplininin yöntem ve hassasiyetlerini gözeterek antik metinler ve düşünceler üzerine çalışmayı sürdüren Çevik, "İlgi ve çalışma alanım çerçevesinde sadece antik dünyaya değil, sonrasındaki Ortaçağ ve Rönesans dönemine ait metin ve düşünceler de ilgimi çekiyor, metinlere klasik filolojinin uyguladığı inceleme, çevirme ve yorumlama yöntemini benimseyerek yaklaşıyorum" diyerek düşüncelerini açıklıyor.

Çevik'le, çevirinin varoluşunu, biçimlenişini ve çalışmalarını konuştuk.

Latinceyle kurduğunuz bağı, bu dilden pek çok çeviri yapan biri olarak nasıl açıklıyorsunuz? Bu dile olan ilginizi uyandıran şey neydi?

Her zaman söylediğim ve klasikçilerin iyi bildiği bir söz vardır, şair Catullus'un aşkı Lesbia için söylediği, "odi et amo" "nefret ediyorum ve seviyorum", benim Latince ve Latince metinlerle kurduğum bağı özetliyor. Metinlere bir çevirmen değil, filolog gözlüğüyle baktığımdan, önceliğim metnin kendi başına değil, bağlı bulunduğu tarih ve literatür bağlamındaki yeriyle anlaşılmasıdır. Sanırım beni başta Latinceye çeken de filolojinin gerektirdiği bu öncelik oldu. Çünkü ben üniversiteye başlamadan önceki hayatımla sonraki hayatımı ikiye ayırıyorum, önceki hayatım çoğu

“

Metinlere bir çevirmen değil, filolog gözlüğüyle baktığımdan, önceliğim metnin kendi başına değil, bağlı bulunduğu tarih ve literatür bağlamındaki yeriyle anlaşılmasıdır. Sanırım beni başta Latinceye çeken de filolojinin gerektirdiği bu öncelik oldu

lise gencinin hayatı gibi bölük pörçüktü, dünyaya bakış tarzım bir bütünlük arz etmiyordu ama sonrasında matematiksel kodların uyumlu bir kompozisyon içinde bir bütün oluşturarak bir şey meydana getirmesi gibi, antik dillerde (Yunanca ve Latince) yazılmış metinleri anlayabilmenin yolu beni kendi içinde tutarlı bağlam arayışına ittikçe kendi yaşamımda ve tercihlerimde de aynı bağlam tutarlılığını arar oldum. Lisede okuduğum felsefe kitaplarında Latince kelime ve cümlelerin araya serpiştirilmesinden etkilenmiştim, modern veya en azından Rönesans sonrası filozofların metinlerindeki antik referanslar çözülmesi gereken bir muammayı bana hatırlatıyordu, zaten çocukken (galiba çoğu çocuk gibi) ben de arkeolog olmak istiyordum ama bir şekilde olmadı, belki de filmlerde görüp de etkilendiğim Indiana Jones tarzı gizem dolu hazine avcılığı beni metinlerde benzer bir avcılığa yöneltti. Bunun abartılı bir yorum olduğunun farkındayım ama şu an hoşuma giden bir benzetme oldu.

Geçmişte –bin yıllar önce- yazılan kitapları bugüne çevirirken, temel düşünceniz nedir? Bu hususun, sizde kişisel olarak nasıl bir karşılığı var?

Daha önce de söylediğim gibi, klasik filoloji disiplininin yöntem ve hassasiyetlerini gözetiyorum. Benim ve bana göre bu alanda çalışan herkesin benimsemesi gereken dört ilke şudur: (1) Antik metin yazıldığı dilden çevrilecek, ikinci dilden çevrilmeyecek, çevirinin çevirisi kulaktan kulağa oyununu andırır. (2) Yazara, metnin tarihî ve edebî anlam ve önemine dair kapsamlı bir Giriş içerecek. (3) Çeviride temel alınan kaynak edisyona ve çeviri tekniğine dair bilgi verilecek. (4) Açıklayıcı dipnotlar, kaynakça ve belki ileri okuma listesi olacak. Bu ilkelere uygun bir kompozisyon meydana getirildiğinde, artık çevirmen sadece basit bir çevirmen olarak görünmez, o aynı zamanda metnin hem yazarın kaleminden çıktığı ilk halini, hem bağlı bulunduğu literatürdeki yerini, hem de

sonrasındaki olası etkilerini bir bütünlük içinde yansıtan bir derlemeci veya kompozitör olur. Benim filolojik çevirideki perspektifimin özeti budur. Şu veya bu çeviride hata ve/ya eksiklik olabilir, malumunuz, “errare est humanum” (hata yapmak insana özgüdür) ama en azından filolog metnin hem tek tek okuyucuların hem de genel olarak kültür dünyasının belleğinde yer edinmesi için üstlendiği bilimsel sorumluluğunu yerine getirmiş olur. Bizden önceki nesillerin çevirilerini okuyoruz, bizimkiler de gelecekte okunacak ve eleştirilecek, geçmişten geleceğe bitimsiz bir çeviri geleneğinin parçası oluyoruz. Bu düşünce bana kişisel olarak yeten bir haz veriyor, fazlasını amaçlamıyorum.

‘LATİNCE VE YUNANCA İÇİN ‘ÖLÜ DİL’ YARGISINDAN VAZGEÇMEK GEREK’

Öğretim üyeliği yaparken, çeviri konusunda öğrencilerinize verdiğiniz altın tavsiyeler neler?

Daha önce belirttiğim ilkeleri tekrarlıyorum. Ayrıca hem Latince öğrenimi hem de antik metinlerle ilgili çalışmalarda benimsenmesi gereken genel bir yaklaşım tarzından söz etmeliyim. Öncelikle hem Yunanca hem de Latince için “ölü dil” yargısından vazgeçmek gerekir, yazarın metni önümüzde durduğu süreçte yaşar ve daha önce bahsettiğim tarih ve literatür bağlamında canlılığını korur. Büyük bir referanslar sisteminin bir parçasıdır, bu yüzden çeviri sırasında sadece metne gömülmemek gerekir, onu bir bütünün parçası olarak görüp acele etmeden anlamak gerekir. Metindeki fiziksel boşluklarla ilgili antik ve modern döneme ait filolojik değer taşıyan spekülasyonlar incelenmeli, dipnot ve açıklamalar kısmında açıklanarak anlatılmalıdır.

“

Öncelikle hem Yunanca hem de Latince için “ölü dil” yargısından vazgeçmek gerekir, yazarın metni önümüzde durduğu sürece yaşar ve daha önce bahsettiğim tarih ve literatür bağlamında canlılığını korur.

“

Her çevirmeni bilmem ama beni güvende hissettiren tek şey işimi filolojik gereksinimleri karşılayıp bilimsel etiğe uyarak yapıyor ve başka insanlara ulaşıyor olmaktır.

‘KONU YU KAVRAMADAN SÖZCÜKLER ZİHNİMİZDE BELİRMEYECEKTİR’

Şu basit yargı akıldan çıkarılmamalı: Bir metin günümüze ulaştığına ve yüzlerce yıl boyunca okunup tartışıldığına göre her defasında sonraki kuşaklara aktarılmaya layık görülmüş demektir, çeviri sırasında metni anlamıyorsak bu bizim gramerdeki bilgi eksikliğimizden, mevcut bilgileri derleme ve bir bütün halinde düşünme konusundaki yetersizliğimizden kaynaklanır. O halde Yaşlı Cato’nun meşhur ilkesini aklımıza getirmeliyiz: “Rem tene”, “Konuyu kavra”. Konuyu kavramadan sözcükler zihnimizde belirmeyecektir.

Yaptığınız işin, hukuki karşılığının hak ettiği değere ulaştığını düşünüyor musunuz? Sizce bir çevirmen kendini güvende hissediyor mu?

Yaptığım işin karşılığını alıp almadığım konusu arada aklıma gelir ama ne yalan söyleyeyim, bu hiçbir zaman ciddi bir şekilde düşündüğüm bir konu olmadı, şimdi de bu soruyla karşılaşınca kafamda kesin bir düşünce belirmiyor. Bunun temel nedeni, sanırım, benim bağlı olduğum disiplinin gereklerine odaklanmış ve akademik çalışma konusunda takip ettiğim çağdaş dünyadaki çalışmaların hukukî ve ekonomik güvencelerini bilmiyor olmamdır.

Yayınevlerinden verilen bilgilere, tekrar basımlara ve okuyuculardan aldığım tepkilere göre çevirilerim Türkiye şartlarında oldukça okunuyor ve dünyanın dört bir yanından insanlar çevirilerime dair olumlu duygu ve düşüncelerini benimle paylaşıyor. Her çevirmeni bilmem ama beni güvende hissettiren tek şey işimi filolojik gereksinimleri karşılayıp bilimsel etiğe uyarak yapıyor ve başka insanlara ulaşıyor olmaktır. Malda mülkte, parada pulda gözü olan biri değilim,

yaptığım çalışmalar geleceğe kalsın, Azra Erhat ve benzerlerinin dahil olduğu bir kanonda ben de kendime yer bulayım yeter.

‘HAKKIMI ÖDEMEYEN BUTİK YAYINEVLERİ VAR AMA PEŞİNDEN KOŞMUYORUM’

Bir yayıneviyle çalışmakla, çok yayıneviyle çalışmak arasında ne fark var sizce? Bu durumun editöryal sürece katkısını nasıl yorumlarsınız?

Güçlü, iyi ve namuslu bir yayıneviyle çalışmak güven vermeyen ve kurumsal ilkelerle değil bireysel “oldu bitti”lerle, “hadi abicim”lerle iş gören birçok yayıneviyle çalışmaktan daha iyidir. Geçmişte çalıştığım ve bazı tekrar baskılarda hakkımı ödemeyen butik yayınevleri var ama peşinden koşmuyorum, yaptığım doğru değil, onları zorlayarak bana ve benden sonra başkalarına adil davranmaya itmem gerekir ama üşeniyorum, dahası aç ve açıkta değilim. Antik metinlerle uğraştığım için bu metinlerden anlayan editörlerle bulmak zor, hangi yayınevi olursa olsun, Juvenalis’in dediği gibi, “bekçileri kim gözetleyecek?” Geçmişte bazı editörlerin benim çevirime yaptığı düzeltmeleri düzelttiğim olmuştu, karmakarışık bir durum ve süreçten bahsediyorum. Ancak son dönemde Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları dışında hiçbir yayıneviyle çalışmıyorum, çünkü bu yayınevinde işini bilimsel ve yayın etiğine uygun bir şekilde yapan, metni çevirmen kadar bilemeyeceğinin farkında olan editör çevirilerimi kontrol ediyor. Editör katkısını maksimum ölçüde gördüğüm bir yer burası. Şuna birçok defa tanıklık ettim: Hiç Latince bilmeyen bir editör, sadece “iyi” Türkçe duyuşu ve bilgisiyle, kültürü ve edebiyat birikimiyle metne müdahale etmiş ve beni hatadan döndürmüş veya dile ve kompozisyona incelik katmıştır. Stajyer editör olmaz, olmamalı, insan

“

Şuna birçok defa tanıklık ettim: Hiç Latince bilmeyen bir editör, sadece “iyi” Türkçe duyuşu ve bilgisiyle, kültürü ve edebiyat birikimiyle metne müdahale etmiş ve beni hatadan döndürmüş veya dile ve kompozisyona incelik katmıştır.

ilişkileri kötü olan biri de editör olamaz, çünkü çeviri daha önce belirttiğim unsurlarıyla bir bütünlük arz ediyor ve çevirmen editörün karşısına zaten metni çevirmenin yorgunluğuyla çıkıyor, bu durum gözden kaçırılmamalı. İyi bir yayınevi bu editör-çevirmen ilişkisini dikkate alır.

‘OSMAN DERİNSU’NUN ÇEVİRİSİ BENİ ETKİLEMİŞTİR’

“Şu çeviriyi bir de benden okusaydınız keşke...” diyebileceğiniz bir metin var mı? Ya da çok beğendiğiniz, okumaktan keyif aldığınız bir çeviri?

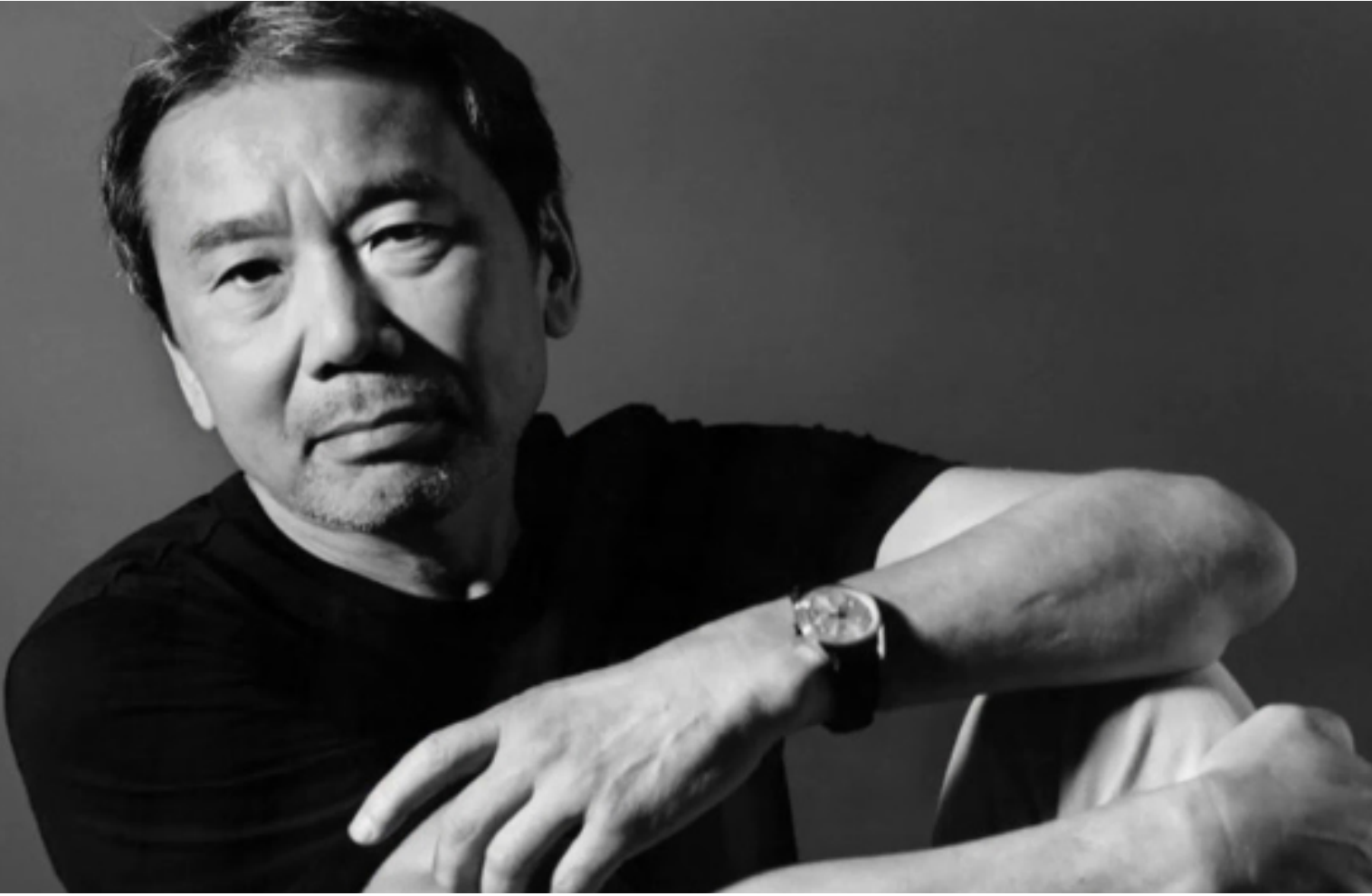
“Şu çeviriyi bir de benden okusaydınız keşke...” dediğim her metni çeviriyorum. Okumaktan keyif aldığım çok çeviri var. Örneğin Osman Derinsu’nun “Zerdüş Böyle Diyordu” (Varlık, 1972) çevirisi beni çok etkilemiştir.

Günleriniz nasıl geçiyor? Hazırladığınız yeni bir çeviri ya da kaleme aldığınız yeni bir metin var mı?

Günlerim özel hayatımdaki büyük bir değişiklikten ötürü koşturmalı geçiyor. Tüm Yunanca ve Latince literatürü tarayarak Kinik Felsefe Fragmanları’nı, Tyanalı Apollonius’un Mektupları’nı ve Lukianos’un “Yaşamların Satışı”nı çeviriyorum, Aeneis çevirimi notlandırıyorum, bunlar gibi kısa ve uzun vadeye yayılmış başka kitap, makale ve çeviri çalışmalarım da var. Yayınevi veya editör baskısı olmadan, çevireceğim metni kendim seçtiğim için huzursuz değilim. İşini sevmenin ve sevdiğin işi yapmanın huzurundan bahsediyorum.

“

Tüm Yunanca ve Latince literatürü tarayarak Kinik Felsefe Fragmanları’nı, Tyanalı Apollonius’un Mektupları’nı ve Lukianos’un “Yaşamların Satışı”nı çeviriyorum, Aeneis çevirimi notlandırıyorum, bunlar gibi kısa ve uzun vadeye yayılmış başka kitap, makale ve çeviri çalışmalarım da var. Yayınevi veya editör baskısı olmadan, çevireceğim metni kendim seçtiğim için huzursuz değilim.

Murakami'nin yazarlık hikâyesi

Sıradan bir insan olduğunu söyleyen Murakami, Mesleğim Yazarlık'ta yazar adaylarına öğüt vermiyor. Yeri geldiğinde kişisel, yeri geldiğinde ise edebiyat tarihinden hikâyeler anlatırken kitabının nerede durduğunu veya konumlandırılabilceğini de bilmediğini söylüyor: "Bu kitap sonuçta 'otobiyografik bir metin' olarak kabul edilecek gibi görünüyor, ne var ki öyle bir bilinçle yazmış değilim. Ben sadece bir roman yazarı olarak bu yolu hangi düşünceler doğrultusunda yürüye geldiğimi, olabildiğince elle tutulur hâlde, gerçekçi bir şekilde kayıtlara geçirmek istedim."

Ali Bulunmaz

Yaratıcı yazarlık kurslarına veya atölyelerine gidenlerin “yazar” olacağına inanarak vakit kaybetmek yerine, bu alanda emek verenlerin kitaplarını ve yaşamöykülerini okuması sanki daha faydalı. Bu yapılsa dahi yazar olunamaz belki ama en azından zihnin bir köşesinde bir şeyler kalma ihtimali artabilir.

Bir yazarlık teorisi yok, dolayısıyla bunun bir eğitimi de. “Nasıl yazar olunur?” sorusu da ticari kapılar açan, daha doğrusu saf avlamaya yönelik bir çabanın ilk aşamasından başka bir şey değil. Konunun özünü, deneyimlerden ve bu deneyimleri paylaşan kişilerin bilgi ve görgüsünden faydalanmak oluşturuyor.

Haruki Murakami, Koşmasaydım Yazamazdım'dan sonra, deneyimi ve bilgisini okurlara açtığı kitabı Mesleğim Yazarlık'ta, kendi serüveniyle birlikte “böyle yazın” yerine, “ben şöyle yazıyorum” ya da “benim yazarlık maceram bu” diyerek sadece bir örnek veriyor.

MURAKAMI'NİN RİNGE ÇIKIŞI

Konunun diğer tarafında ise romanın ve romancılığın değerlendirilişi var; Murakami, kendi penceresinden bakarak bir anlamda roman tarihi incelemesine de girişiyor. Romanlardan ve romanın tarihinden bahsederken romancıların, çoğunlukla satır arasında dile getirdiği “benim yazdığım en doğru ve hatasızdır” ifadesiyle özetlenebilecek tavrı eşleyip yazarların sosyal çevresinin çoraklığını buna bağlıyor. Yazarların benmerkezciliği, yıkılmaz gururu ve meslektaşlarıyla girdiği rekabet ise adı geçen çoraklığı keskinleştiriyor Murakami'ye göre.

Gelgelelim, yazarların roman yayımlayanlara karşı “geniş yürekli ve hoşgörülü” olduğunu söylüyor

“

Romanlardan ve romanın tarihinden bahsederken romancıların, çoğunlukla satır arasında dile getirdiği “benim yazdığım en doğru ve hatasızdır” ifadesiyle özetlenebilecek tavrı eşleyip yazarların sosyal çevresinin çoraklığını buna bağlıyor. Yazarların benmerkezciliği, yıkılmaz gururu ve meslektaşlarıyla girdiği rekabet ise adı geçen çoraklığı keskinleştiriyor Murakami'ye göre.

“

Kendisinininkiyle birlikte başkalarının deneyimlerini, bazı sayfalarda birer hikâye gibi anlatan Murakami, okuyup hayran olduğu yazarların yanı sıra 1974'te bar açışından, caz tutkusundan ve yayımlanan ilk kitabıyla "ringe çıkışından" bahsediyor.

Murakami. Böylece roman yazmanın herhangi bir eğitime, öğrenime ve şablona bağlı olmadığını vurgulayıp hem kendi yazarlık serüveninin başlangıcını hem de romanın ve romancılığın ne olup olmadığını, tarihî ve kişisel anekdotlarla anlatıyor.

Roman yazmanın zahmetli, yavaş ve yalnız başına gerçekleştirilen bir eylem olduğunu söyleyen Murakami, çıkış yaptığı andan itibaren az sayıda ismin günümüze ulaştığı notunu düşerken "roman yazmak çok emek gerektiren son derece sıkıcı bir iştir (...) dağın tepesine kadar tırmanan ve ona bakmadan onun nasıl bir şey olduğunu anlayamayan insanlardır roman yazarları" diyor.

Kendisinininkiyle birlikte başkalarının deneyimlerini, bazı sayfalarda birer hikâye gibi anlatan Murakami, okuyup hayran olduğu yazarların yanı sıra 1974'te bar açışından, caz tutkusundan ve yayımlanan ilk kitabıyla "ringe çıkışından" bahsediyor.

İlk romanını yazmayı bitirdiğinde ise Murakami'nin aklına bir kurt düşüyor: "Bir daha düşününce iyi bir roman yazamamın gayet normal olduğuna karar verdim. Ne de olsa hayatımda hiç roman yazmışlığım yoktu ve daha ilk seferde harika bir şey yazmam da mümkün değildi. Belki de roman gibi bir roman yazmaya kalkıştığım için olmamıştı. 'Nasıl olsa iyi bir roman yazamıyorum. Roman budur, edebiyat şöyledir gibi kalıplaşmış düşünceleri bir kenara atıp hissettiklerimi, aklıma geldiği hâliyle özgürce yazsam daha iyi olmaz mı acaba?' dedim."

YAZARIN YALNIZLIĞI

Murakami, ödül meraklısı ve avcısı bir yazar olmadığını, sadece metinlerine ve yaşamına odaklanırken "edebiyat ödülllerinden daha önemli şeyler bulunduğunu" söyleyerek yıllardır süren tartışmaya bir şekilde dâhil ediyor kendisini. Şekilsel onay alma çabasının

ürünü diye nitelediği ödüllerin, edebî eserin niteliğiyle ilgili sorunlar yarattığını düşünüyor.

Kendisinin Akutagawa Ödülü'nü ya da Borges'in Nobel Edebiyat Ödülü'nü almasının piyasayı hareketlendirmekten ve dedikodu kazanının ateşini harlamaktan başka elle tutulur bir işe yarayıp yaramayacağını sorgulayan Murakami'ye göre bunlar, bir yazarın isminin önüne unvan ekliyor sadece.

Bu manzaraya bakarak "Beni asıl ilgilendiren, insanların karşısına nasıl bir eser çıkaracağım, sorusudur" diyen Murakami, ödül almayı da onun verileceği kişi veya kitabı belirleyen jüri üyeliğini de -bunlara saygı duysa bile- yazma ve yazarlık, iyi metinler kaleme almak ve kendini geliştirmek kadar önemsemiyor.

Murakami, yazarın eserinin özgünlüğünün okurla arasındaki bir mesele olduğunu ortaya koyarken yazarın buna kendisinin karar vermesinin imkânsızlığını vurguluyor. Başarının ve başarısızlığın da aynı yoldan gidilerek belirlenebileceğini ve söz konusu yolun, hayli engebeli olduğunu ekliyor.

Nasıl roman yazarı olduğunu idrak edemeyen Murakami, çeşitli söyleşilerde kendisine yöneltilen ve karşısındakilerin hap yanıtlar beklediği sorularla yüzleştiğinde, hem tecrübelerini hem de edebiyat tarihinden hikâyeler anlattığını belirtiyor. Bu tavır, yazarlığa hevesli kişilerin her şeyden önce iyi bir okur olması gerektiğine dair cümlelerle şekilleniyor. Fakat sadece bu kadar çünkü roman yazmaya niyetlenenlerin yolunu kendisinin çizmesi ve deneyimlerini yine tek başına oluşturması gerektiğini söylüyor Murakami. Başka bir deyişle roman yazmanın zamana yayılan bir eylem olduğunu, bunun sonunda uzun veya kısa metinler ortaya çıkabileceğini, kişinin en sert eleştirilere ve kof övgülere hazır olması gerektiğini hatırlatıyor.

“

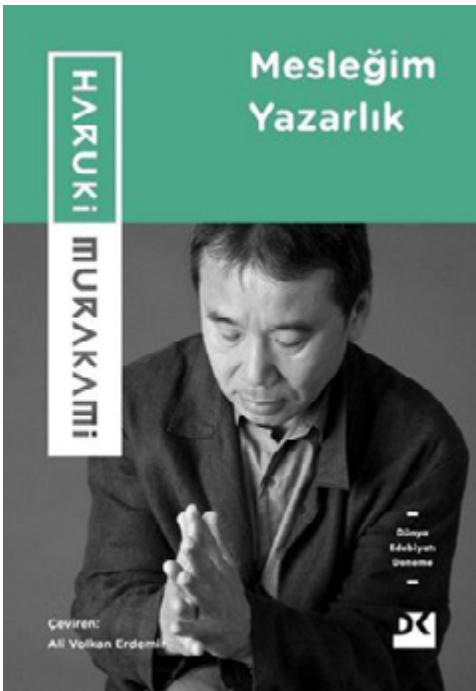
**Murakami,
yazarın eserinin
özgünlüğünün okurla
arasındaki bir mesele
olduğunu ortaya
koyarken yazarın
buna kendisinin
karar vermesinin
imkânsızlığını
vurguluyor. Başarının
ve başarısızlığın da
aynı yoldan gidilerek
belirlenebileceğini
ve söz konusu
yolun, hayli engebeli
olduğunu ekliyor.**

Sonra, roman yazmanın “püf noktasını” veriyor Murakami: “Roman yazmak, kapalı bir odada gerçekleşen, bütünüyle bireysel bir aktivitedir. Tek başına çalışma odasına kapanıp (çoğu durumda) hiçlikten çıkan kurmaca hikâyeleri metin formuna dönüştürmektir. Şekli olan objektif bir şeye (en azından objektiflik içeren bir şeye) dönüştürmektir. Çok basit bir şekilde ifade edersem bu biz yazarların yaptığı günlük iştir.”

‘SADECE BİR ROMAN YAZARIYIM’

Soru ve sorunlar bunlarla sınırlı değil elbette; romandaki karakterler ve kimin için yazıldığına ilişkin tartışmalara Murakami, öncelikle kendi hikâyesiyle daha sonra başka isimlerin metinlerinden ve hayatlarından örnekler vererek katılıyor.

Sıradan bir insan olduğunu söyleyen Murakami, Mesleğim Yazarlık’ta yazar adaylarına öğüt vermiyor. Yeri geldiğinde kişisel, yeri geldiğinde ise edebiyat tarihinden hikâyeler anlatırken kitabının nerede durduğunu veya konumlandırılabilceğini de bilmediğini söylüyor: “Bu kitap sonuçta ‘otobiyografik bir metin’ olarak kabul edilecek gibi görünüyor, ne var ki öyle bir bilinçle yazmış değilim. Ben sadece bir roman yazarı olarak bu yolu hangi düşünceler doğrultusunda yürüdüğümü, olabildiğince elle tutulur hâlde, gerçekçi bir şekilde kayıtlara geçirmek istedim (...) Bu kitabın, roman yazarı olmak isteyenler için bir rehber kitap, kılavuz olup olmayacağını açıkçası bilmiyorum. Çünkü ben fazlasıyla kişisel düşüncelere sahip biri olduğumdan benim yazım ve yaşam tarzımın ne kadar genel olabileceğini veya genel amaca uygun olup olmayacağını kendim de bilmiyorum. Diğer yazarlarla da neredeyse hiç görüşmediğim için onların nasıl roman yazdığını da bilmiyorum, dolayısıyla bir kıyaslama yapamıyorum.”

Mesleğim Yazarlık, Haruki Murakami, Çeviren: Ali Volkan Erdemir, 210 syf., Doğan Kitap, 2019.

C. Hakkı Zariç: Nokta işin içine girdiğinde şiir barınamaz

Manos Yayınları'ndan çıkan son şiir kitabı "İhtar"la okurla buluşan C. Hakkı Zariç'le söyleştik. Zariç, "Noktanın işin içine girdiği yerde, şiirin barınabileceğini düşünmüyorum" dedi.

Enver Topaloğlu

Şiir okurken şairine değil de “şiirin” ne dediğine bakarak, “metnin” sesine kulak vererek okumak daha verimlidir. Şiirin, şairlerin bunu daha çok fark ettiği bir dönemde olduğunu söylenebilir. Hayat da şairi bu konuda daha çok uyarıyor gibi. Ancak şair ne kadar kaçınırsa kaçınısın, hâlâ hayatı şiire çokça dahil.

Bir küre olarak şairin bütün kara parçaları, “Afrikası” dahil yer alır şiirlerinde. Şairin yaşantısının şiire, edebi türlerle kıyaslandığında daha fazla dahil oluşu belki de dünyaya, yaşama, çağına tanıklık konusundaki iddiasıyla ilgili. Ayrıca şair sözünün estetik olduğu kadar etik bir değer oluşturmasının da bunda payı olsa gerek. Herhalde bu ve bunun gibi nedenler şairin her zaman kim olduğu, şiir yolculuğunun nasıl başladığını yönelik merakı kışkırtıyor. İmkân olunca da sorulur. Ancak konu, şairin niye şiir yazdığı olunca biraz durmak gerekir. Çünkü böyle bir soru; şaire niçin şiir yazdığı sorusu hem sorulabilir hem de sorulamaz. Neden sorulamayacağı elbette tartışılır. Aslında şair kendisine sorulacak bütün soruları şiirlerinde yanıtlamaya çalışır. O nedenle söyleşiler, genellikle şairlerin yanıtlarını vermeye çalıştıkları soruların yenilenmesi biçiminde olur. Bazen güncellemeye de, yenilemeye de, yinelemeye de gereksinim duyulması olağandır. Açıkçası kamusallaşmış bilgilerinin güncellenmesi, yaşamını şiirden ayırmayan şairler için gereklidir. Bu düşünceler ışığında Manos yayınlarından çıkan son şiir kitabı “İhtar”la okurla buluşan C. Hakkı Zariç’le söyleştik...

Sevgili Hakkı Zariç, ilk sorum, okurları için şair C. Hakkı Zariç’in kim olduğuna ilişkin var olan bilgileri günceller misin?

Kısa bir özgeçmiş vermem gerekecek galiba. Yeni kitabın girişinde var bu özgeçmiş... 1994 yılının Aralık ayından beri yazıyorum. Olan bitenle başka nasıl baş edebilirim diye düşündüğümde yazmaktan başka çıkar yolum kalmadığını fark etmişim. Geç kalınmış

“

1994 yılının Aralık ayından beri yazıyorum. Olan bitenle başka nasıl baş edebilirim diye düşündüğümde yazmaktan başka çıkar yolum kalmadığını fark etmişim. Geç kalınmış bir karardı benim için.

“

Yazmaya başlamam, öyle bir anda mı, emin değilim. Ama var olana yeni itiraz ve uzlaşmama defanslarıyla destek vermem gerekiyordu. Şiir yazarak bunu yapabileceğime karar verdiğimde, bu kararın bu kadar zor ve meşakkatli olacağını düşünmemiştim açıkçası.

bir karardı benim için. İlk kitabım “Ağzımızın Yanmışlığıyla”, kendisi şiir ve yayıncılık gerillası olan, Güngör Gençay editörlüğünde Gerçek Sanat Yayınları etiketiyle 1999 yılında yayımlandı. Geçen yıl sahafta buldum bir kısmını... Hey gidi Güngör Abi... Devlet emin olduğu için mi, yoksa tutacak nedenleri tükendiğinden mi dışarı çıktığımda, ki o zaman insanlar içeriden çıkabiliyordu, yeni kitaplarım yayımlandı. Evrensel Kültür dergisi ve Evrensel Basım Yayın'da editörlük yaptım. Bir devlet geleneği olarak dergi ve yayınevi de KHK ile kapatıldı malumunuz... Bu sıralar Yeni e dergisi ve Manos Kitap'ta editörlük yapıyorum. Nüfusta kayıtlıyım. Sabıka kaydı alabiliyorum. Kimlik kontrollerinde yüzüne kötü bakılan vatandaşlardan biriyim ve belediyelere kayyım atanmış olduğunu biliyorum.

İkinci soru birincisinin devamı gibi. Şiir yolculuğun nasıl başladı, nasıl sürdü, sürüyor? Şiirin birikim ve deneyimiyle ilişkin nedir? Kendi poetikan konusunda neler söylersin?

1994 yılında ve artık kaçınılmaz biçimde şiir yazmaya başladım. Önceden yazdığım karalamalar bir hayli işime yaradı. Ortaokul ve lise yıllarında şiir okumaya meraklı bir çocuk olarak büyüdüm ve Bartın'da her gün yağmur yağdığı halde şiir yazmaya başladım. Yazmaya başlamam, öyle bir anda mı, emin değilim. Ama var olana yeni itiraz ve uzlaşmama defanslarıyla destek vermem gerekiyordu. Şiir yazarak bunu yapabileceğime karar verdiğimde, bu kararın bu kadar zor ve meşakkatli olacağını düşünmemiştim açıkçası. Fena halde bir usta şair olarak yazmaya başladım, elimi neye atsam oradan şiir çıkıyordu, yazdığım her şeyin ustalıkla kaleme alınmış bir şiir olduğunu düşünüyordum haklı olarak. Ama işte yanılmak için de insanın zamana ve birikime ihtiyacı var. Şiirin nasıl yazılmayacağını, daha doğrusu benim kendi şiirimi oluştururken nasıl bir yol izlemem gerektiğini zamanla fark ettim. Farklı disiplinlerden okuma-

lar yardımcı oldu buna sanırım. Durduğum yerden bunu başardığımı iddia edebilmem güç. Şiir, yazıldıkça kendi çiraklığını çoğaltan bir disiplin. Yaşadıkça ve yazdıkça oraya gidiyoruz bence, Turgut Uyar'ın "efendimiz acemilik" dediği yere.

'RESTLEŞMEK VE UZLAŞMAMAK İÇİN YAZIYORUM'

Şiir niye var? Şairler niye şiir yazar, sen niye şiir yazıyorsun?

Şiir niye var, güzel soru... Aşk niye varsa şiir de onun için olsa gerek. Ölümle baş edebilmek için olabilir. Devrim için elbette şiir. Hayat için... Bütün bunların dışında kendini neyle var ediyorsa onun için şiir yazabilir insanlar. Herkesin yazma nedenleri farklı değil mi? Ben restleşmek ve uzlaşmamak için yazıyorum. Bunun için yazdığımın farkındayım uzun süredir. Farkında olarak uzlaşmazlık büyütüyorum yazarken. Beyrut, Santiago ya da Diyarbakır hariç değil.

Bir yandan da insan, olan bitenin, maruz kaldıklarının, yaşadıklarının anlamını çoğunlukla sonradan kavıyor. Minerva'nın baykuşu gerçekten de gün batımında uçuyor ve işte o sırada en azından benim için şiir devreye giriyor. Bir kavrayış biçimi ve bir hesaplaşma biçimi olarak, dünyayı yeniden kavramanın olanağını da içeriyor çünkü. Farklı olabirliklere açılan bir şey bir anlamda. Karşılaştığımız dünya halleri, her defasında yeniden konum almayı gerektiriyor. Fakat bu konumlanış hem dünyaya karşı hem de dünya içinde var olması zorunlu bir konumlanış. Dolayısıyla şiir, benim, bu konumlanışta mekan olarak seçtiğim yer bir anlamda.

Son kitabın "İhtar" neye, kime, niye uyarı? Seni ihtarda bulunmaya yönelten – belki de

“

Minerva'nın baykuşu gerçekten de gün batımında uçuyor ve işte o sırada en azından benim için şiir devreye giriyor. Bir kavrayış biçimi ve bir hesaplaşma biçimi olarak, dünyayı yeniden kavramanın olanağını da içeriyor çünkü. Farklı olabirliklere açılan bir şey bir anlamda.

“

İhtar, aynı zamanda, içinde olasılıkların da barındığı bir sözcük. Olacak olanın yaklaşmakta olduğunun habercisi bir anlamda. İhtar sözcüğünün elbette yöneldiği bir yer ve bir nesnesi olması gerekiyor öte yandan da. İhtar'ın kime yahut neye dair yapıldığının yanıtını içinde yaşadığımız çağda aramak gerekiyor belki de.

mecbur eden ne ya da neler oldu?

Son kitap yerine yeni kitap demek daha doğru sanırım. Daha ölmedik; yazacağım şeyler var daha elbette. Öte yandan pasaportunu alamayan bir akademisyenin başını yere eğdiği bu memlekette ihtar etmeyip ne yapacaksın? Soma'da maden faciasında ölen işçilerin acısını onlara şehitlik yaparak unutturamazsınız. Tazminatlarını alamadı geride kalanlar hâlâ. Dolayısıyla, 18 Brumaire'de sözü geçen “ölü kuşlar” ihtara neden oluşturmayı sürdürüyor. Daha da geriye saracak olursak, selam verdiğinde, “rüşvet değildir” diye selamı alınmayan Fuzuli'ye kadar gideriz. Dört ayaklı minarenin önünde ya da Şişli'nin ortasında, sokağın alnında öldürülen insanlar adına da söz söyleme ve ihtar etme hakkına sahibiz. Kabullenip kaderimize diz kırmayacağımıza göre, İhtar edeceğiz, ne olacaktı başka. Belediye bandosundaki rütbelerimizi mi sökecekler? Buyursunlar...

İhtar, aynı zamanda, içinde olasılıkların da barındığı bir sözcük. Olacak olanın yaklaşmakta olduğunun habercisi bir anlamda. İhtar sözcüğünün elbette yöneldiği bir yer ve bir nesnesi olması gerekiyor öte yandan da. İhtar'ın kime yahut neye dair yapıldığının yanıtını içinde yaşadığımız çağda aramak gerekiyor belki de.

Şiirlerinde, son kitabında da var; trenler, istasyonlar, yolculuk çokça geçiyor. Şair olarak nereden geliyor, nerede duruyor, nereye gidiyorsun?

30'lu yaşlarda “eve gidilmez, evden gidilir” diye düşünüyordum galiba. Bir zamandır “evden gidilmez, eve gidilir” diye düşünüyorum. Ama gitmek ve hele çekip gitmek hep bir tutku halinde büyüyor içimde. Yerleşik olmaya çalışırken bir yandan, evden çıkmama yollarını ararken, bir yandan da çekip gitmenin peşrevi dönüyor aklımda. Nereye? Olmadığı yerde mutluluğu arayan insanların yanına galiba. Gitmenin kendi içinde sakladığı ve beslediği o tutku sürekli canlı

tutuyor kendini. İstasyonlar gitmek ve geleni karşılamak için. Gitmek de öyle. Kaçmak da var işin içinde kavuşmak da... Nereye gidildiği de önemli bir yanılla. Kucaklaşmak için gidiyorsa insan, trenin yalnızlığı da güzel geliyor. Nereye gidiyorum? Nereye gidebilir insan, gittiği her yere kendisini de götürüyor.

‘DÜNYAYA KARŞI SORUSU OLAN İNSANLARIN ÜRETEBİLECEĞİNİ DÜŞÜNÜYORUM’

Bir de çok soru soruyorsun. “İhtar”daki sorular benim gibi muhtemelen başka okurlara da ne çok soru soruyor bu şair dedittebilir. Ancak çoğu zaman, yanıtı olan ya da yanıtı hazır sorular değil bunlar. Dünyaya ve hayata hem yatay hem dikey düşen sorular. Sanki yanıtlanmasa da olur, yanıtını aramayan sorular. Bir im gibi toplumsal belleğe bırakılıyor adeta. Sorular, soru sormak, dünyayı, yaşamı sorularla anlamak, açıklamak konusunda neler söylersin?

İtiraz etmenin ve mevzu çıkarmanın bir olanağı gibi soru sormak. Yanıt almak önemli değil. Yanıtı ikna olup olmayacağınıza da size kalmış. Ama yanıtı soru sorduğunuz yerde çıkmaz başlıyor. Derinleşiyor mevzu ve hatta bazen çıkmaza giriyor. Dünyaya karşı sorusu olan insanların üretebileceğini düşünüyorum.

Şairlerin Paul Celan’ın iddia ettiği gibi, yalnızlığın son koruyucuları olup olmadığı tartışılabilir fakat, şairler, yanıtların olmasa da soruların koruyucuları olmak, itiraz geliştirmek, yanıt verildiği düşünülen yere yeniden sorular yöneltmek, virgülleri ve soru işaretlerini çoğaltmak durumundadırlar. Noktanın işin içine girdiği yerde, şiirin barınabileceğini düşünmüyorum.

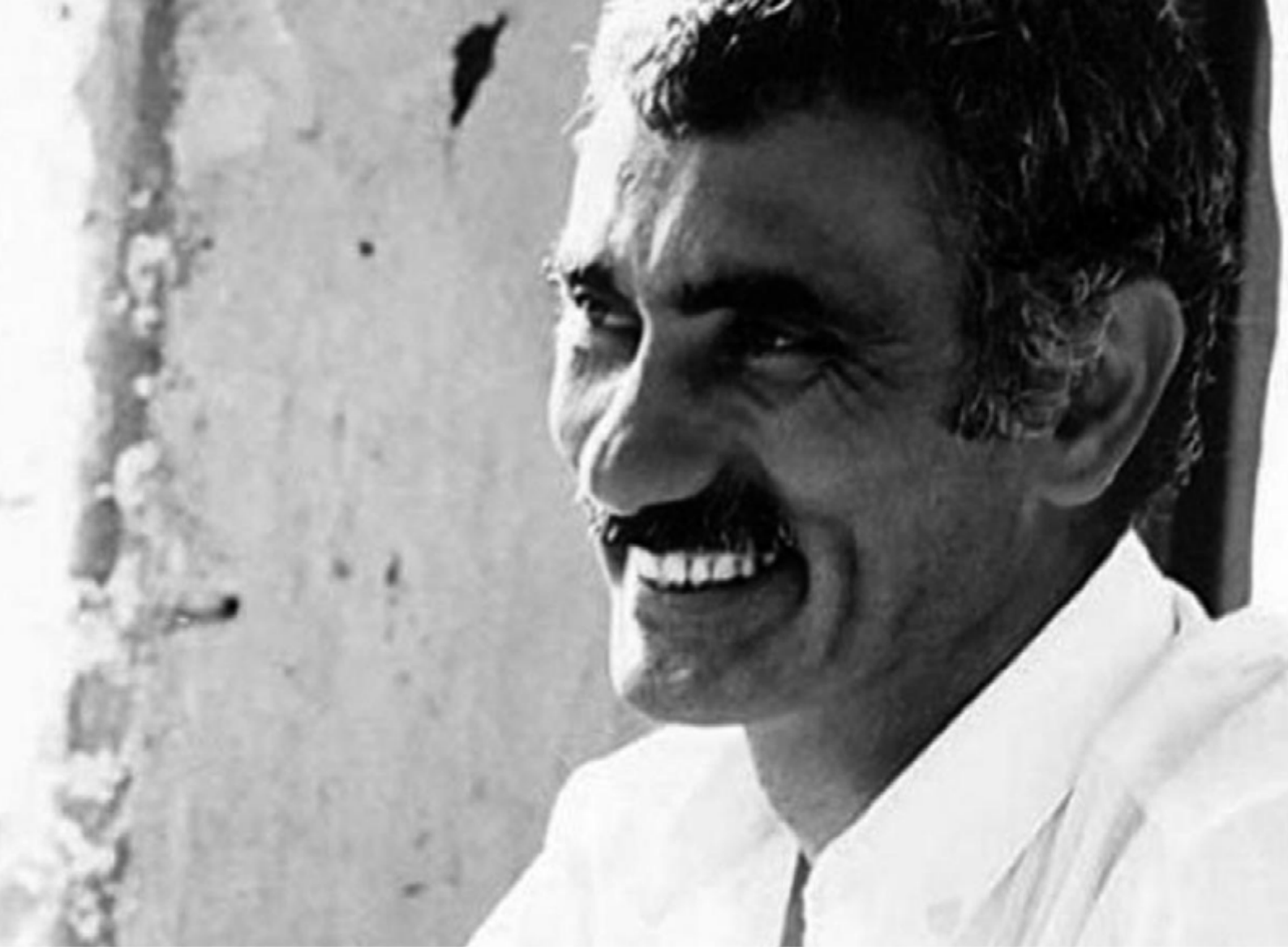
C. HAKKI ZARİÇ

İHTAR

manos

İhtar, C. Hakkı Zariç, 64 syf., Manos Kitap, 2019.

Yılmaz Güney'in gençlik öyküleri

Yılmaz Güney'in ilk dönem öyküleri olan 'Gençlik Öyküleri' geçtiğimiz günlerde İthaki Yayınları tarafından yayımlandı. Güney'in toplumcu gerçekçiliğinin ilk izlerinin de görüleceği öykülerde, sanatçının fantastik öğeleri de sıkça kullandığını öyküler, sanatçının bir başka yönüne de vurgu yapar.

Soner Sert

Yılmaz Güney'i üç ana başlıkta değerlendirmek mümkün: İlki, şüphesiz ki sinemacı yönüdür. İkinci-si, edebiyat; üçüncüsü de siyasettir. Sinemacı yönüne dair hemen herkesin bir fikri var. "Umut", "Sürü" ve "Yol" gibi başyapıtları, bugün de pek çok kişi tarafından ilgiyle izleniyor. Siyasal yönü ise gerek sinemacılığından, gerekse de edebiyatçılığından bağımsız değildir. Sanatsal pratiklerini, devrimciliğiyle açıklamakta fayda var. "Sanatsal çabalar, çalışmalar, sınıf mücadelesinden ve bunun bir ifadesi olan siyasal mücadeleden kopuk ele alınamaz. Ben bir kavga adamıyım, sinemam da bir kavganın, halkımın kurtuluş savaşının sinemasıdır. Bugüne kadar, gücümün ve bilincimin elverdiği oranda kavganın içinde yer aldım. Bu nedenle, sanatçı kişiliğimin yanında siyasi bir kişiliğim de var ve bunlar birbirinden ayrı değildir." (Güney, 2004: 35) Sinemacılığı ve siyasetçiliği ayrı birer yazının konusu. Edebi yönü ise bu yazının içeriğini oluşturuyor.

Güney, henüz 1950'li yılların başında, politik olarak arayış içine girdiğini ve bu arayışın kendisini edebiyatla (özellikle şiirle) ilişkiye ittiğini söyler. "Yasaklı" Nazım Hikmet'i illegal bir ağ sayesinde keşfeder. Politik metinlere ilgi duyar. Okumak, daha fazlasını öğrenmek ister fakat dönem itibarıyla bunu başaramaz. Elinde kalan hikâyeler, romanlar ve şiirlerdir. "Okuyordum, çok okuyordum. On sekiz yaşına vardığımda İngiliz, Fransız, Yeni Amerikan edebiyatını bütün boyutlarıyla biliyordum. Ve kazandığım paranın büyük bölümü kitaba gidiyordu." (Feyizoğlu, 2003: 25) O dönem okuduğu edebi eserleri, "Kime karşı savaşacağımızı, nasıl savaşacağımızı, hangi ideolojiyle savaşacağımızı, bunların hiçbirini izah etmiyordu. Sonra bu etkiler altında kısa hikâyeler yazmaya başladım..." (Güney, 2004: 9) sözleriyle niteler. Henüz lise ikideyken, okulun duvar gazetesine hikâye yazar ancak reddedilir. "Hasta olan karısını şehre getiren, parası pulu olmayan, bu yüzden doktora tavuk ver-

“

Güney, henüz 1950'li yılların başında, politik olarak arayış içine girdiğini ve bu arayışın kendisini edebiyatla (özellikle şiirle) ilişkiye ittiğini söyler. "Yasaklı" Nazım Hikmet'i illegal bir ağ sayesinde keşfeder. Politik metinlere ilgi duyar. Okumak, daha fazlasını öğrenmek ister fakat dönem itibarıyla bunu başaramaz. Elinde kalan hikâyeler, romanlar ve şiirlerdir.

“

...Aynı günlerde mahkeme sonuçlanır. Hapishaneye girecekken, temyizi beklemesi salık verilir. Ancak hadiseyi haber alan firma sahibi tarafından işten atılır, beş parasız kalır. Yaşar Kemal'in bir hikâyesinden yola çıkarak, Atıf Yılmaz'ın bir film yaptığını duyar. Hemen gider. "Bir dayanışma örneği olarak; Atıf Yılmaz bana 'Sen bize senaryoda yardım edersin' dedi. Yaşar Kemal de çıkardı 500 TL verdi hemen. Bunlar olumlu şeyler

mek isteyen bir köylünün öyküsüydü bu. Ben o zaman sosyalistlik nedir, sol cephe nedir, solculuk nedir bilmiyordum." (Feyizoğlu, 2003: 20) Arkadaşlarıyla birlikte para toplayıp dönemin gözde edebiyat dergilerini alıp, okumaya başlarlar. Varlık, On Üç, Yeni Ufuklar, Pazar Postası bu dergilerden bazılarıdır. Güney'i cezaevleriyle tanıştıran ilk öyküsü de işte tam bu dönemde yayımlanır. Ekim 1955 tarihinde On Üç Dergisi'nde yayımlanan Üç Bilinmeyenli Eşitsizlik Sistemleri isimli öyküsü yayımlanır. Bu öyküsünde "komünizm propagandası yapmak" iddiasıyla hakkında bir dava açılır. Aynı tarihlerde yukarıda ismi yazan dergilere öyküler yazmaya devam eden Güney, liseyi bitirir ve İstanbul'a gelir.

'BENİM ADIM YILMAZ GÜNEY!'

"...Adana'da liseyi bitirmiş bir insan olarak bir şirkette çalışıyorum, o zamana göre iyi para alıyorum. Belli bir süre sonra bu ilişkiler beni doyurmadı. Niye doyurmadı, çünkü üniversiteye gitmek istiyordum. Yazar olmak istiyordum. İki üç sayfa hikâye yazıyordum. Soluğum kesiliyor olur mu diyordum. Adamlara bak... kalın kalın kitaplar yazmışlar. 'Roman yazaçağım, romancı olacağım' diyordum. Roman yazmak için ne yapmak lazım. Burada, Adana'da roman yazılmaz, İstanbul'a gitmek lazım." (Güney, 2004: 25) İstanbul'a gidip yazarları, yayıncıları bulmaya çalışır. Onların gittiği pastanelere, onların gittiği meyhanelere gider. Bir yandan da bir film yazıhanesinde çalışmaya devam eder. Aynı günlerde mahkeme sonuçlanır. Hapishaneye girecekken, temyizi beklemesi salık verilir. Ancak hadiseyi haber alan firma sahibi tarafından işten atılır, beş parasız kalır. Yaşar Kemal'in bir hikâyesinden yola çıkarak, Atıf Yılmaz'ın bir film yaptığını duyar. Hemen gider. "Bir dayanışma örneği olarak; Atıf Yılmaz bana 'Sen bize senaryoda yardım edersin' dedi. Yaşar Kemal de çıkardı 500 TL verdi hemen. Bunlar olumlu şeyler. Ve Yaşar Kemal'in 500

TL'si, Atıf Yılmaz'ın desteği; ben birden sinemaya senaryo yardımcısı olarak girdim. Hemen adımları da değiştirdim. O zamana kadar adım Yılmaz Pütün. Sinema ilişkisine girince dedim ki: 'Benim adım Yılmaz Pütün değil, Yılmaz Güney.' Yılmaz Güney orada bir girdi, kaçak adı olarak kaldı." (Güney, 2004: 25-26)

Çok geçmeden temyize giden dava sonuçlanır, 1,5 sene hapis, 6 ay da sürgün cezası alır. Üstelik sürgüne gönderildiği yer, muhafazakârlığıyla ünlü Konya'dır. Konya'da sabıkalı bir komünist olarak her gün karakola imza verecektir.

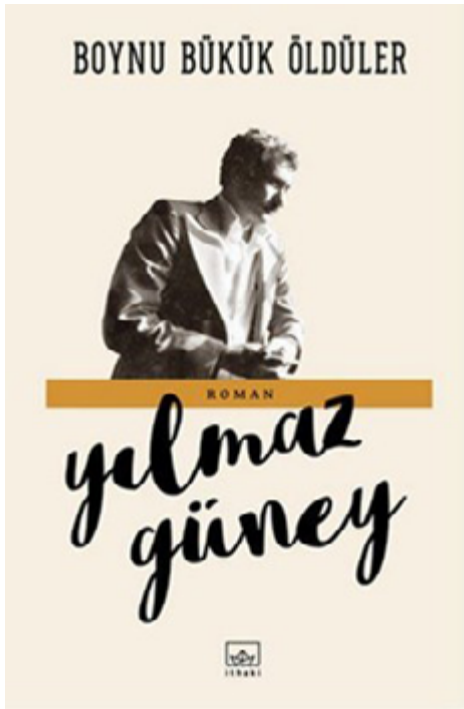
1961 yılında cezaevine giren Yılmaz Güney, kendisine iki senelik bir program yapar. "Burada 1,5 yıl yatacağsın. Altı ay da sürgünün var. Bir program yap kendine... sen roman yazmak istiyorsun. Burada roman yazmanın en iyi şartları var. Bir; roman yaz. İki: siyasi olarak belli hedeflerin var. Kendine sosyalist diyorsun. Komünizm propagandasından ceza yedin. Bunu öğrenmeye çalış. Üç: çıkınca ne yapacaksın, sanatla, sinemayla ilgileneceksin. O zaman sinemadaki taktiğin, stratejin, hedeflerin ne olacak? Bunları tespit et." (Güney, 2004: 27)

Yılmaz Güney 1963 yılına kadar 'Boynu Bükük Öldüler' isimli romanını yazar. Sosyalizmi öğrenmeyi başaramaz çünkü gelen bütün kitaplar kontrolden geçer. Sinemaya dair ise kafasında belirli planlar gelişmiştir. "1963'te, aktörlüğe başladım. Amaçlarımı gerçekleştirebilmek için aktör olmayı, hem de en meşhurlarından biri olmayı cezaevindeyken planlamıştım." (Güney, 2004: 10)

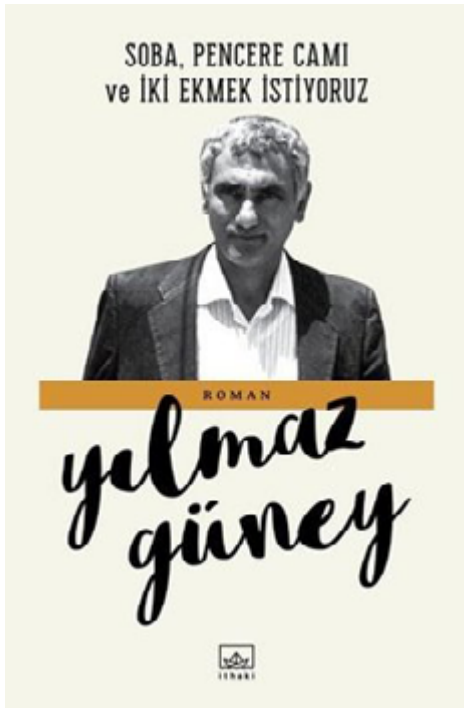
1963'ten 1984'teki ölümüne kadar, 100'den fazla filmde oyuncu, yönetmen, senarist ve yapımcı olarak görev yapar. Siyasetle olan teorik ilişkisi cezaevine

“

**Yılmaz Güney
1963 yılına
kadar 'Boynu
Bükük Öldüler'
isimli romanını
yazar. Sosyalizmi
öğrenmeyi
başaramaz çünkü
gelen bütün kitaplar
kontrolden geçer.
Sinemaya dair ise
kafasında belirli
planlar gelişmiştir.**

Boynu Bükük Öldüler, Yılmaz Güney, 416 syf., İthaki Yayınları, 2017

Soba, Pencere Camı ve İki Ekmek İstiyoruz, Yılmaz Güney, 296 syf., İthaki Yayınları, 2019.

tekrar girdiği 1972-1974 ve 1974-1981 yılları arasında yetişip serpilir. Senarist kimliğini bir yana bırakırsak yazarlığı da cezaevi sürecine tekabül eder. Boynu Bükük Öldüler romanı 1971 yılında Dost Yayınları tarafından yayımlanır. 1972 yılında da ilk kez düzenlenen Orhan Kemal Roman Ödülü'nü kazanır.

1972'de siyasal eylemlerinden dolayı cezaevine girince Salpa, Hücrem ve Sanık isimli üç roman daha yazar. 1974'te çıkıp aynı yıl tekrar cezaevine girince ise Mamak Cezaevi'nde tanık olduğu çocuk tutukluların başını çektiği bir isyanı romanlaştırır: Soba, Pencere Camı ve İki Ekmek İstiyoruz.

Güney'in hikâyeciliği, "sinemacılığa bulaşana" kadarki süreçte aktif olur. O tarihten sonra "romana küsmese de" edebi anlamda hikâye yazmayı –Güney dergisinde Oğluma Hikâyeler adıyla yayımladığı hikâyelerini saymazsak- bırakır.

Geçtiğimiz günlerde Yılmaz Güney'in senaryolarını ve romanlarını da basan İthaki Yayınları'ndan "Gençlik Öyküleri" isimli bir kitap yayımlandı. Güney'in lise yıllarından başlayarak sinemayla organik ilişkiye geçtiği 1959 yılına kadar dergilerde yayımladığı öykülerini bir araya getiren çalışmada, sanatçının on sekiz öyküsüne yer verilir. Ekim 1955'ten 14 Eylül 1958 tarihine kadar kaleme alınan öyküler; On Üç, Salkım, Yeni Ufuklar, Pazar Postası ve Bir gibi dergilerde yayımlanır. Güney'in toplumcu gerçekçiliğinin ilk izlerinin de görüleceği öykülerde, sanatçının fantastik öğeleri de sıkça kullandığını belirtmek gerekir. Sonraki yıllarda yaratacağı sinemanın işaretlerini veren bu öyküler, sanatçının bir başka yönüne de vurgu yapar.

Kaynakça

Feyizoğlu, Turhan (2003) Bir Çirkin Kral / Yılmaz Güney, Ozan Yayıncılık
Güney, Yılmaz (2004) İnsan, Militan ve Sanatçı Yılmaz Güney, Güney Yayınları

Sevdiğini öldürmek bizde 'Aile Geleneği' mi?

Ece Gamze Atıcı'nın Doğan Kitap etiketiyle çıkan "Aile Geleneği" adlı son kitabında, aynı evin içinde peş peşe işlenen iki cinayet var. 'Katil kim' ve 'neden' sorularının yanıtlarını ararken emin olun, hiç beklemediğiniz kadar eğleneceksiniz. Çünkü "Aile Geleneği" baş döndüren kurgusuyla, kara mizah dozu yüksek bir cinayet hikayesi. Bu kitaptaki herkes, makul oranda 'şüpheli'!

Melishan Devrim

Aile Geleneği, merkezinde cinayet olan bir roman. Üstelik bir değil, iki cinayet birden, üstelik aynı cinayet mahallinde işleniyor. Aile sakinleri, buldukları cesetler karşısında o kadar soğukkanlı davranıyorlar ki romanın sonuna gelene kadar kimin kimi, niye öldürdüğünü çözemiyorsunuz. Bu soğukkanlılık ile yazar “aile, gelenek” ve buna karşılık olarak “gelecek” hakkında çok cesur tespitlerde bulunuyor. Dördüncü kitabına imza atan Ece Gamze Atıcı ile bir söyleşi yaptık.

Kitabın çok çarpıcı bir cümleyle başlıyor: “İyi ailelerde sırlar sonsuza dek taşınır. Daha iyi ailelerde ise sırrını zı en yakınınızdakinden saklamanız gerektiğini bilirsiniz.” Yani daha ilk satırlarda ‘iyi aile’ ve ‘daha iyi aile’ tanımlarıyla karşılaşılıyor. Kitap boyunca birbirleriyle karşılaştırılan iki aileyi ve tuhaf ilişkilerini okuyoruz bu kıyas üzerinden. Senin için ‘iyi aile’ nedir?

Kitaptaki iyi aile, yani Hikmet Ailesi, tırnak içinde ‘iyi aile’ zaten. Bir hikmetleri yok aslında. ‘İyi aile’ fikrine ironi olarak bulunuyorlar romanın içinde. Kendinin ve verdiği hasarın farkında olmayan insanlar için uydurulmuş bir kavram olduğunu düşünüyorum. Toplumda üstlerde bir yerde konumlanmış ve bu ‘sözde’ üstünlük ile var olan... Bana göre ‘iyi aile’ nedir? Çocuğuna hatırlı bir misafir gibi davranandır herhalde. Ve kendi hayatını kurması için ona destek olan... Güven ve dayanışma ortamının olduğu ve bütün tuhaf-lıkların kabul gördüğü... Benim idealim buna yakın bir şey. Yani mümkünse tabii.

Bu kitabı yazabilmek için üç, hatta dört kitap yazdığını söylüyorsun. Bunu biraz açar mısın?

Kitap aileyle ilgili olduğu için söyledim bunu. İçtenlik ve cesaret gerektiren bir konu neticede. Bir de içeriği ve kurgusu yüzünden özellikle. Kendimi o yetkinlikte görebilmem için üç, dört kitap geçmesi gerekiyordu.

“

Kitap aileyle ilgili olduğu için söyledim bunu. İçtenlik ve cesaret gerektiren bir konu neticede. Bir de içeriği ve kurgusu yüzünden özellikle. Kendimi o yetkinlikte görebilmem için üç, dört kitap geçmesi gerekiyordu.

“

Aslı'nın hayata bakışı hoşuma gitti. Onu yazmak benim için daha kolaydı. Kendime en yakın bulduğum karakter Aslı diyebilirim bu sebepten. Bütün bu karakterler gerçek olsaydı içlerinden bir tek Aslı ile tanışmak isterdim. Editörümün dediğine göre içinde 'hikmet' barındıran tek karakter de Aslı'ymış.

Çünkü edebiyat kalır. Ve ben kalıcı bir şey yaptığının farkındayım. O yüzden okurlardan gelen yorumlar beni çok mutlu ediyor. Kitap hakkında derinlemesine düşünen ve bunları paylaşan çok sayıda okur var. Yorumların ortak noktası da çok cesur bir metin olduğu yönünde. Yaptığım şeyin bir yere ulaştığını görüyorum. Ne mutlu bana.

Kitabın arka kapak yazısı: “Şükürler olsun ki ben iyi bir ailede büyümedim. Evet. Biz iyi bir aile değiliz. Annemin tabiriyle daha iyi bir aileyiz” diyor. Sen de romanındaki Aslı gibi kendini ‘daha iyi’ bir aileden mi görüyorsun?

İyi aile yoktur, daha iyi aile vardır diyorum ben. Yani iyi aile, kusursuz dünya gibi bir şey. Ama gerçek olan ‘daha iyi ailedir’ diyorum bu kitap özelinde. Bu kitabın içindeki dünyada aile, insanın kendini sakınması gereken, hayatta kalma becerilerini keskinleştiren, kendini kurtaranın için şanslı sayıldığı bir topluluk. Kaza gibi bir şey yani. İyi aile güzel bir ihtimal. Ama zor ve uzakta görünüyor. Herkesin biraz kendinden geçmesini ya da yanındakileri de kendinden pek ayırmamasını gerektiriyor. Aşk lazım yani o iş için. Tekâmül lazım. Ve birlik. Mümkün tabii de... Zor. Hepimiz iyi aileler oluşturmaya çalışıyoruz.

Bu kitapta kendi aileni anlattığın söyleniyor. Oysa anlattığın karakterlerin hiçbiri sana benzemiyor. Peki, en çok hangi karakteri kendine yakın buluyorsun?

Genelde kimi yazıyorsam onu daha yakın buluyorum. Ama bu kitapta galiba Aslı. Yani iki anlatıcı var malum, anne Gönül ve kızı Aslı. Aslı'nın hayata bakışı hoşuma gitti. Onu yazmak benim için daha kolaydı. Kendime en yakın bulduğum karakter Aslı diyebilirim bu sebepten. Bütün bu karakterler gerçek olsaydı içlerinden bir tek Aslı ile tanışmak

isterdim. Editörümün dediğine göre içinde ‘hikmet’ barındıran tek karakter de Aslı’yımış.

“İYİ İNSAN OLMANIN YENİDEN MODA OLMASI ŞART”

Kitapta “İnsanlar kendilerinden umudu kestiklerinde çocuk yapar. Yani hayatın bundan daha iyi gitmeyeceğine ikna olduklarında. Daha güzel bir dünya, daha iyi bir gelecek fikri çocuksuz hippiler içindir” diye bir kısım var. Sence ‘daha güzel bir dünya’ için ne lazım?

Öleceğimizi bilerek yaşamak lazım. Her şeyin mutlak bir sonu olduğu ve tüm anlamları kaybedeceğimiz gerçeğinden çok uzaklaşmadan... Hayata ve ölüme verilen değer birbirine yaklaşması lazım. Daha dünya diliyle söyleyeyim, iyi insan olmanın yeniden moda olması şart.

Kitabın son bölümünde sıradan insanlarla tuhaf insanlar arasındaki ayırmadan bahsediyorsun: “Ancak onlara sıradan olduklarını hissettirdiğinizde sakinleşirler. Ucube olduklarını unuturlar... Çünkü bu insanlar herkes gibi sevemezler. Ucubelere has biçimde, yarın ölecekmiş gibi delicesine severler. Bu, belki de yarın öleceklerini bilmelerindedir. Her ihtimalin herhangi bir ihtimal kadar mümkün olduğunu kalpten bilmelerinden.” Senin bu tanımına göre şahsen ‘ucube’ olduğumu kabul ediyorum. Sen de kendini ‘ucube’ mi hissediyorsun?

Zaman zaman tabii. Ve bence herkes bir zaman hissediyor bunu. Yani hayat herkese en az bir özelliğinden ötürü ucubelik nişanı veriyor. Kendinizi tuhaf, yabancı hissettiğiniz ortamlar, durumlar mutlaka oluyor. Dışlandığınız, yetersizlik hissinizin yüzünüze vurulduğu... Bana göre konu, sizin o duyguyla ne yaptığınız. Ben eskiden içimdeki o duyguyu dışlar-

dım. Şimdi bana öyle hissettiren durumları dışlıyorum. Yani ucubeliğimi sahiplendim. Diğer bir deyişle ucubelik eşittir insanın olmanın yükünü taşıma cesareti.

Yazar olarak kendine bir ‘avatar’ seçecek olsan neyi seçerdin?

Her kitap için farklı mı seçerdim diye düşünüyorum, yoksa derinlerde bir yerde tek bir figür mü var diye... Ama bu kitap için kesinlikle tilki derdim. Zaten kitapta da Gönül’ün lisedeki takma adı, kırmızı tilki.

Henüz tamamlanmamış ya da yayımlanmayı bekleyen bir kitabın var mı?

Tamamlanmış ve yayımlanmayı bekleyen bir kitabım var. Aile Geleneği’ndeki duygunun devamı olarak yazdım onu. Aile Geleneği’nde bende kalan duyguyu alıp bir yere götürmem gerekiyordu. Bir de bu kitaptan sonra bir çocuk anlatıcıya ihtiyacım vardı. O yüzden kendime bir çocuk sesi buldum. Çok güçlü, beni elimden tutup fark ettirmeden alıp götüren bir çocuk... Öyle bir ses yakalayınca da bir an evvel oturup yazmak istedim. Açlık ya da hasret gibi güçlü bir duyguydu bu. Sahiden kendimi kapattım ve kitabı bitirdim.

O zaman bir sonrakinin bu kitabın devamı olduğunu düşünebilir miyiz?

Duygu ve tema olarak evet. Aile Geleneği’nde öne çıkan temalar bu sefer başka bir ailede karşımıza çıkıyor. Daha fazla ipucu vermeyeyim.

Bu kitabı adeta tiyatro oyunu dilinde yazmışsın. Bence harika bir sinema filmi ya da dizi olabilir. Bu kitabın uyarlanması fikrine nasıl bakıyorsun?

Bunu çok sık duyuyorum. Görsel yönünün güçlü olduğunu yani. Almodovar filmi gibi diyorlar daha çok. Tiyatro da olabilir, sinema filmi de. Ya da belki mini dizi. Ama uzun bir dizi olmasını istemem. Çok

Bunu çok sık duyuyorum. Görsel yönünün güçlü olduğunu yani. Almodovar filmi gibi diyorlar daha çok. Tiyatro da olabilir, sinema filmi de. Ya da belki mini dizi. Ama uzun bir dizi olmasını istemem.

uzun bir dizi olursa içerik kaybı olur çünkü o niyetle yazılmış bir metin değil. O, başka bir şey.

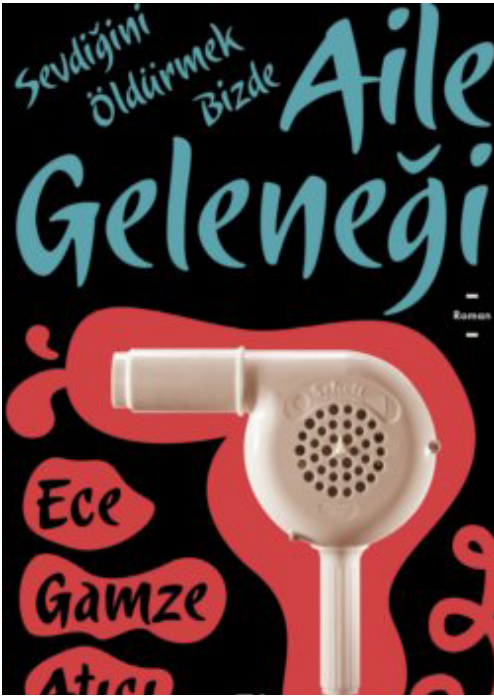
Sinemaya düşkünlüğünü ve bir dönem sinema yazıları yazdığını biliyoruz. Gazete Duvar okurları için son dönem izlediklerin arasından neler tavsiye edersin?

Her zaman sevip takip ettiğim yönetmenler var tabii. Onların bir kısmı dizi yapmaya başladı. Mesela geçen sezonun bana göre en iyi işi Kidding'di. Michel Gondry ve Jim Carrey yıllar sonra yeniden bir araya geldiler. Çok naif bir karakterin büyük bir travmayla baş etmesi anlatılıyor. İçerik zaten şahane de anlatımı, yani dili de olağanüstü. Michel Gondry'nin yaratıcılığı yani. Basit ve çok etkili. Gönül rahatlığıyla tavsiye ederim. Yeni sezonu bekliyorum, 2020 Şubat'ta başlayacak. Russian Doll'u çok beğendim. Fleabag'i de. Anlatım ve içerik olarak ikisi de cesur ve başarılı işler.

RÖPORTAJCISINA SORU SORAN YAZAR!

Ece: Peki, kitabın yazarı olarak ben sana bir soru sorabilir miyim? Senin okur olarak kitabın en beğendiğin yeri neresiydi?

Melishan: Kitabın sondan bir önceki bölümünde, Gönül'ün başına gelenleri madde madde anlattığı kısma bayıldım. Kadının içinde bulunduğu durumu anlatma şekli muhteşemdi. 'Spoiler' vermek istemediğim için detaya girmiyorum.

Sevdiğini Öldürmek Bizde Aile Geleneği, Ece Gamze Atıcı, 336 syf., Doğan Kitap, 2019.

ETKİNLİK

**ZEYNEP
BASTIK**

23 Kasım 2019
Saat: 22:00
Jolly Joker
Vadistanbul,
İstanbul

**ONUR ÜNLÜ
- STAND UP**

26 Kasım 2019
Saat: 22:00
6:45 KK Ankara,
Ankara

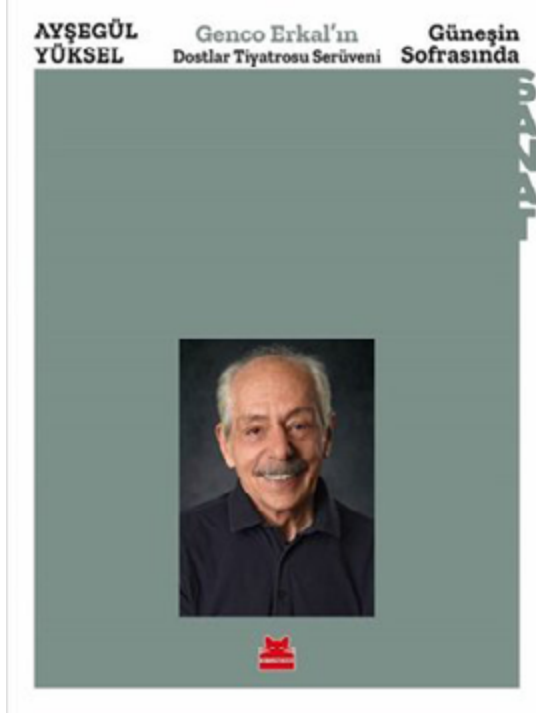
**MUŞA
EROĞLU
- GÜLER
DUMAN**

06 Aralık 2019
Saat: 21:00
Bostancı Gösteri
Merkezi, İstanbul

**ÇIPLAK
VATANDAŞLAR**

16 Aralık 2019
Saat: 20:30
KKM Gönül Ülkü
ve Gazanfer Özcan
Sahnesi,
İstanbul

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Güneşin Sofrasında

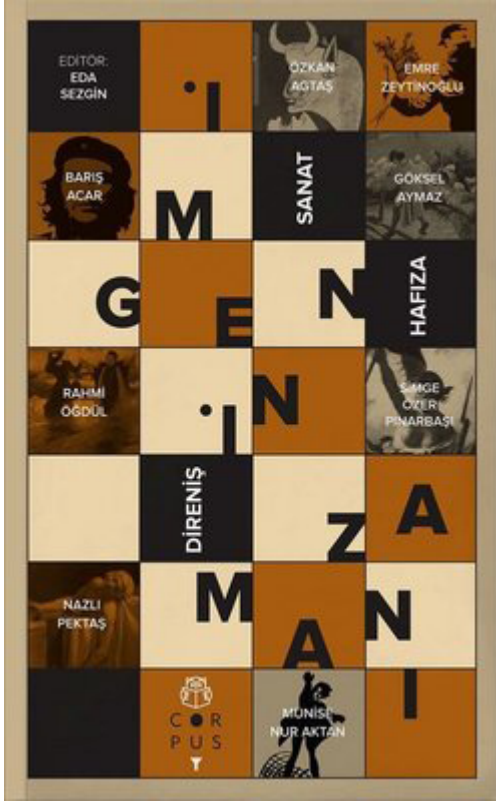
Yazar: Ayşegül Yüksel
Yayınevi: **Kırmızı Kedi**
Sayfa Sayısı : 336

Çağdaş Sanat Söyleşileri

Yazar: **Hülya Küpçüoğlu**
Yayınevi: **Anima Yayınları**
Sayfa Sayısı: 184

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

İmgenin Zamanı: Sanat Hafıza Direniş

Yazar: Kolektif
Yayınevi: Corpus
Sayfa Sayısı : 238

Yapıtsız Sanatçılar-Yapmamayı Yeğlerim

Yazar: Jean-Yves Jouannais
Yayınevi: Corpus
Sayfa Sayısı: 208

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

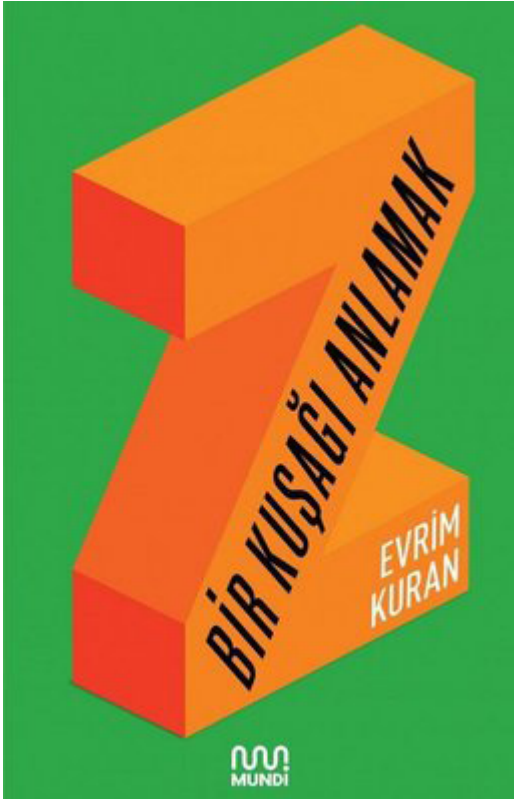
NEW YORK TIMES BESTSELLER

Kötü
Feminist
Roxane
Gay

Kötü Feminist

Yazar: **Roxane Gay**
Yayınevi: **Martı Yayınları**
Sayfa Sayısı : **416**

Z-Bir Kuşağı Anlamak

Yazar: **Evrım Kuran**
Yayınevi: **Mundi**
Sayfa Sayısı: **128**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Malatya Ermenileri

Coğrafya, Tarih, Etnografya

ARŞAG ALBOYACIYAN

Ermeniceden çeviren: Sivart Malhasyan

Malatya Ermenileri: Coğrafya-Tarih-Etnografya

Yazar: **Arşag Alboyacıyan**

Yayınevi: **Aras Yayıncılık**

Sayfa Sayısı : **480**

Virane Harita

Yazar: **Kobo Abe**

Yayınevi: **Monokl**

Sayfa Sayısı: **240**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Kadın ve Sosyalizm

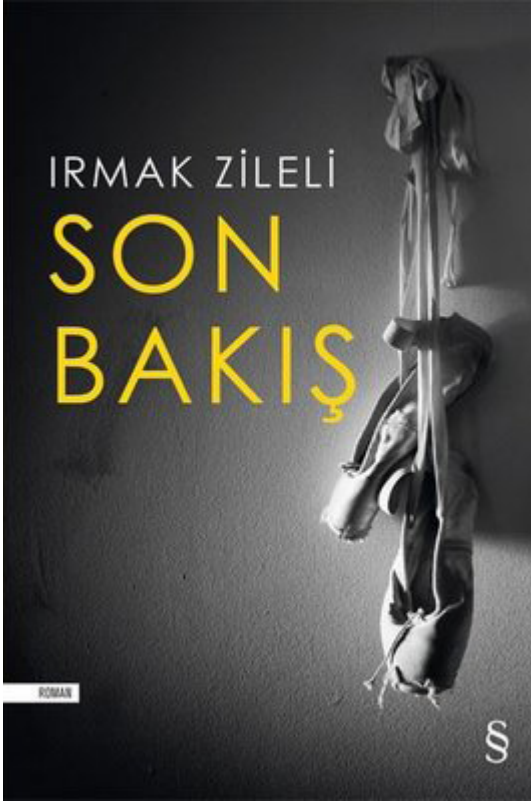
Yazar: August Bebel
Yayınevi: Yordam Kitap
Sayfa Sayısı : 560

Kifayetsiz Pastoral

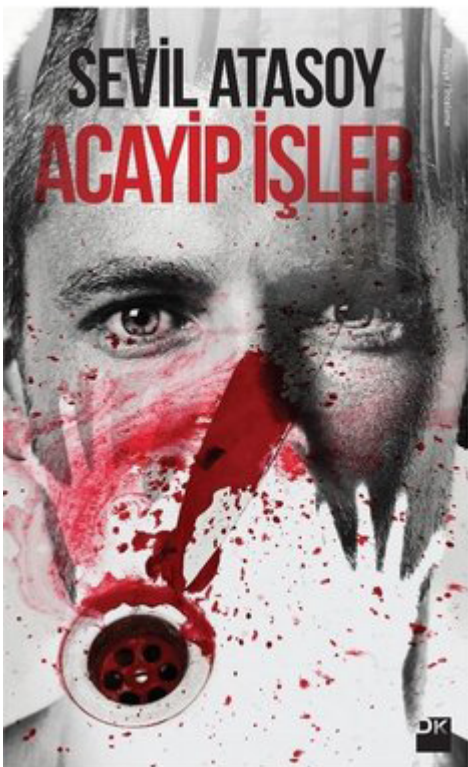
Yazar: Rıza Kıraç
Yayınevi: İthaki Yayınları
Sayfa Sayısı: 384

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Son Bakış

Yazar: Irmak Zileli
Yayınevi: Everest Yayınları
Sayfa Sayısı : 150

Acayip İşler

Yazar: Sevil Atasoy
Yayınevi: Doğan Kitap
Sayfa Sayısı: 258

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

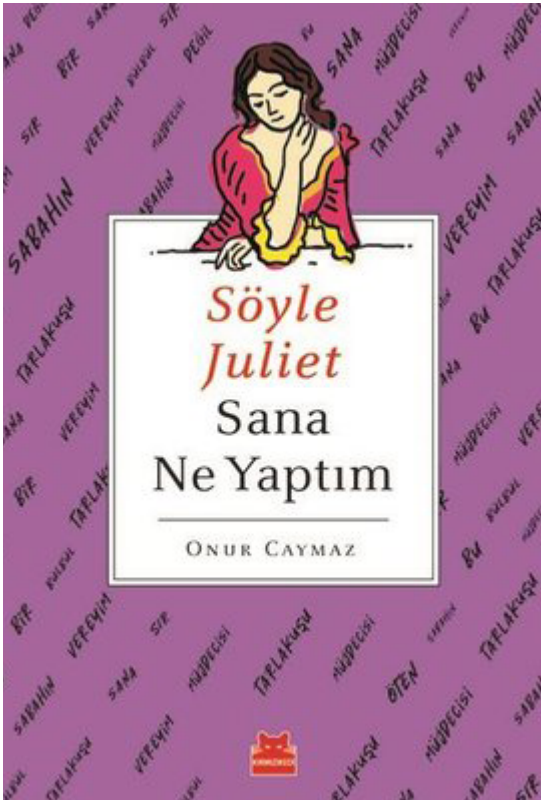

Barbarlarla Beklerken

Yazar: Mehmet Mahsum Oral

Yayınevi: Everest Yayınları

Sayfa Sayısı : 850

Söyle Juliet Sana Ne Yaptım

Yazar: Onur Caymaz

Yayınevi: Kırmızı Kedi

Sayfa Sayısı: 352

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Yere Yakın Yıldızlara Uzak

Yazar: **Emine Tavuz**

Yayınevi: **Epsilon Yayınları**

Sayfa Sayısı : **224**

İtalyan Masalları

Yazar: **Thomas F. Crane**

Yayınevi: **Karakarga Yayınları**

Sayfa Sayısı: **208**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Bunu Biz İstedik İstanbul

Yazar: J. Hakan Dedeoğlu
Yayınevi: Karakarga Yayınları
Sayfa Sayısı : 208

Şair Edip Dürüst Tüccar Leon Bahar'ı Takdimimdir

Yazar: Nurten Yalçın Erüs
Yayınevi: Kırmızı Kedi
Sayfa Sayısı: 480

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

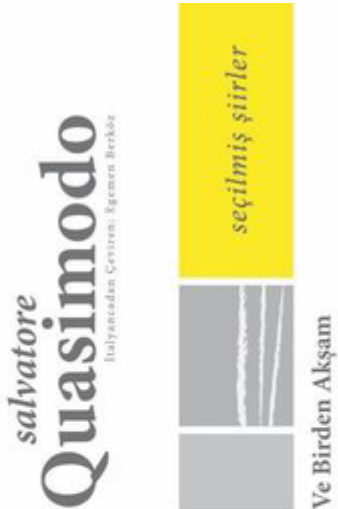

Özgür Kediler Ülkesinde

Yazar: Hafize Çınar Güner

Yayınevi: Dinozor Çocuk

Sayfa Sayısı : 64

Ve Birden Akşam

Yazar: Salvatore Quasimodo

Yayınevi: Ayrıntı Yayınları

Sayfa Sayısı: 208

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Gölge Notları

Yazar: **Yusuf Hatay**

Yayınevi: **Dedalus**

Sayfa Sayısı : **184**

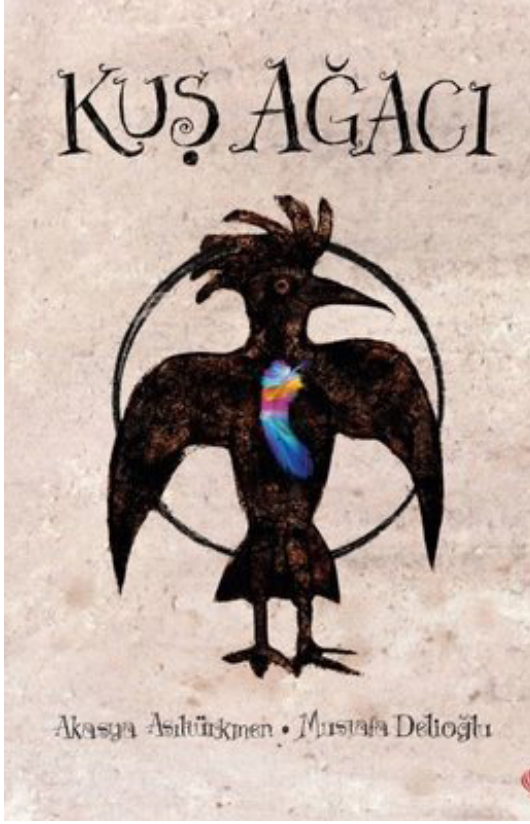
Hayat Koleksiyoncusu

Yazar: **Serkan Boyacıoğlu**

Yayınevi: **Dedalus**

Sayfa Sayısı: **96**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

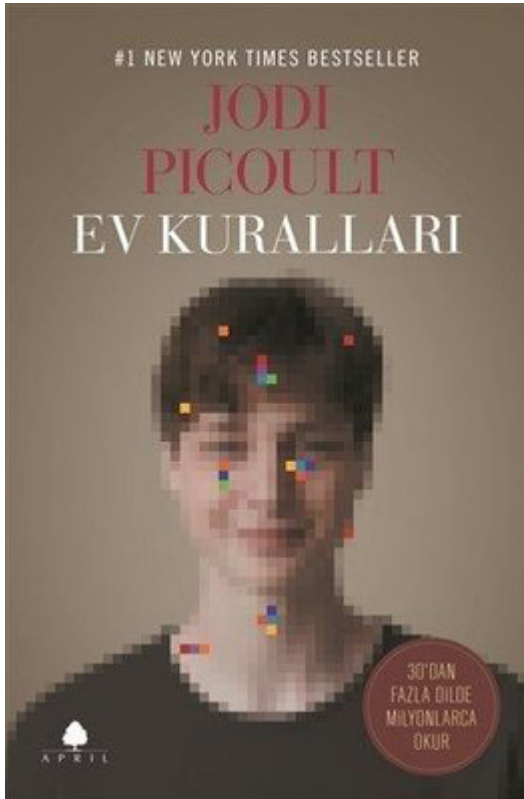

Kuş Ağacı

Yazar: Akasya Aslıtürkmen

Yayınevi: Masalperest

Sayfa Sayısı : 64

Ev Kuralları

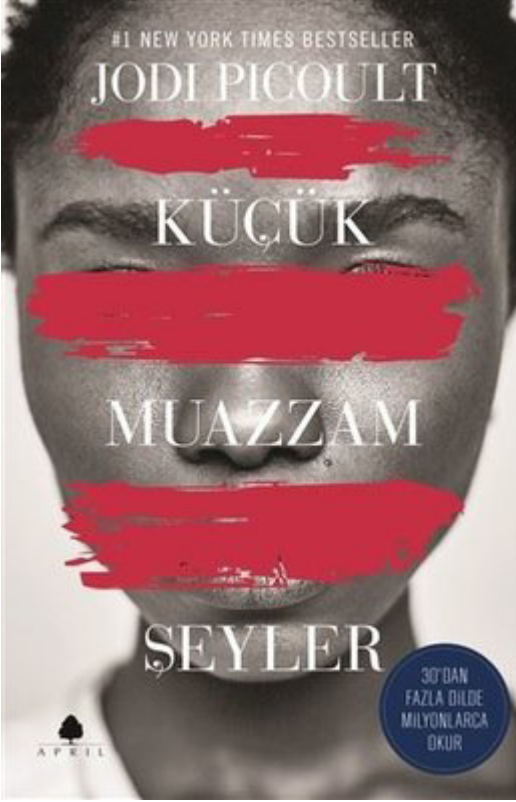
Yazar: Jodi Picoult

Çevirmen: Serpil Çağlayan

Yayınevi: April Yayıncılık

Sayfa Sayısı: 680

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Küçük Muazzam Şeyler

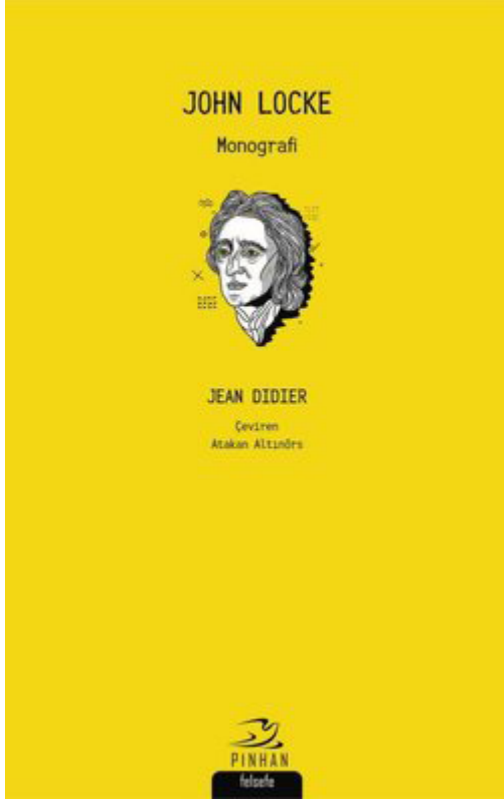
Yazar: Jodi Picoult
Çevirmen: Serpil Çağlayan
Yayınevi: April Yayıncılık
Sayfa Sayısı : 522

At Sancısı

Yazar: Elvan Kaya Aksarı
Yayınevi: Everest Yayınları
Sayfa Sayısı: 130

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

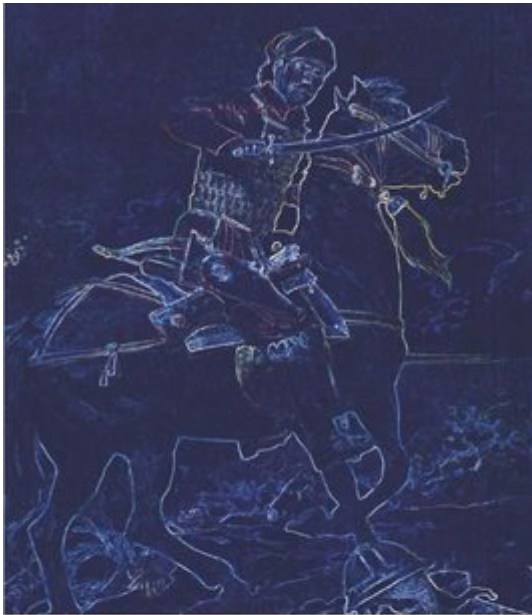

John Locke-Monografi

Yazar: **Jean Didier**

Yayınevi: **Pinhan Yayıncılık**

Sayfa Sayısı : 72

Sêvdîn

Mîrê Kela Rebetê

Osman Özçelik

avesta

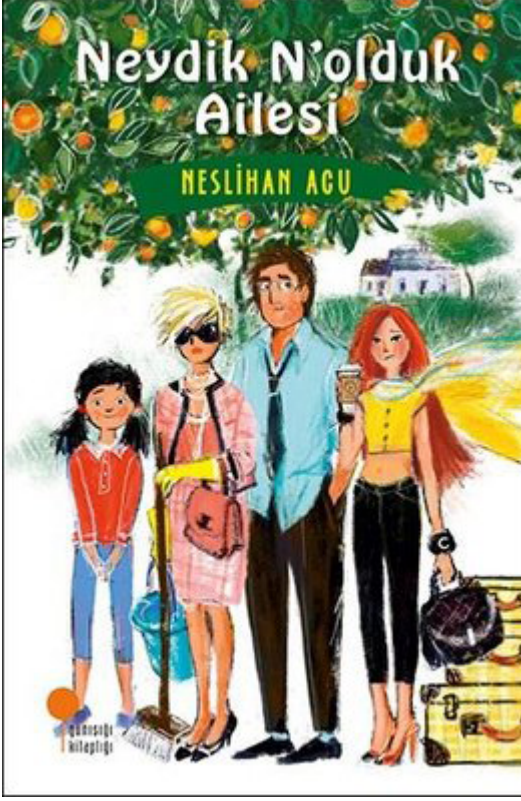
Sevdin-Mire Kela Rebete

Yazar: **Osman Özçelik**

Yayınevi: **Avesta Yayınları**

Sayfa Sayısı: 480

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Neydik N'olduk Ailesi

Yazar: Neslihan Acu

Yayınevi: Güneşli Kitaplığı

Sayfa Sayısı : 284

Paul ile Virginie

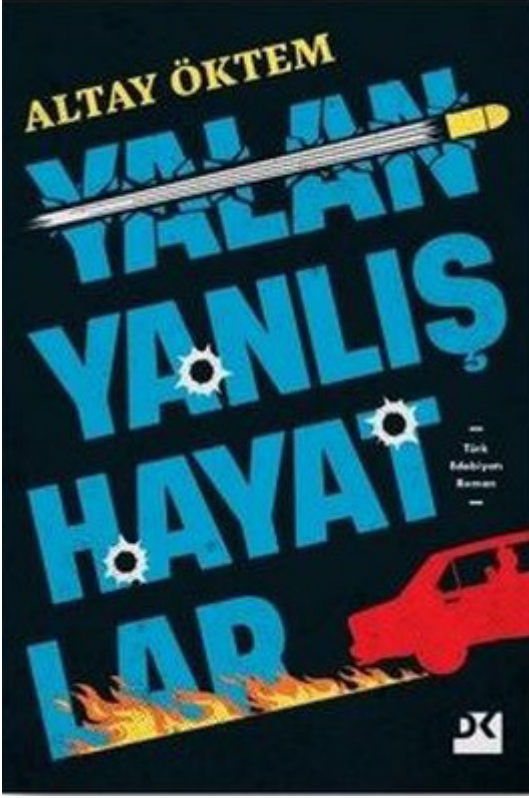
Yazar: J.H. Bernardin De Saint-Pierre

Çevirmen: İlkay Atay

Yayınevi: Türkiye İş Bankası Yayınları

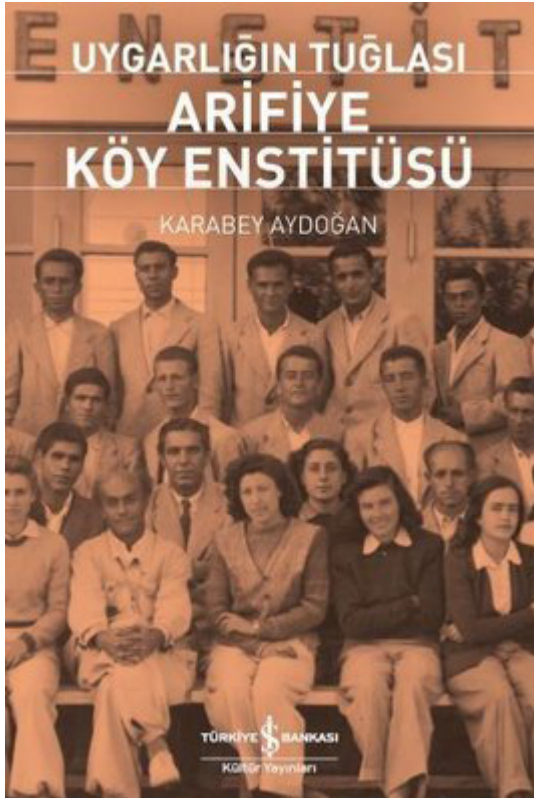
Sayfa Sayısı: 128

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Yalan Yanlış Hayatlar

Yazar: Altay Öktem
Yayınevi: Doğan Kitap
Sayfa Sayısı : 248

Uygarlığın Tuğlası Arifiye Köy Enstitüsü

Yazar: Karabey Aydoğan
Yayınevi: Türkiye İş Bankası Yayınları
Sayfa Sayısı: 776

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Kimsesiz Şarkılar

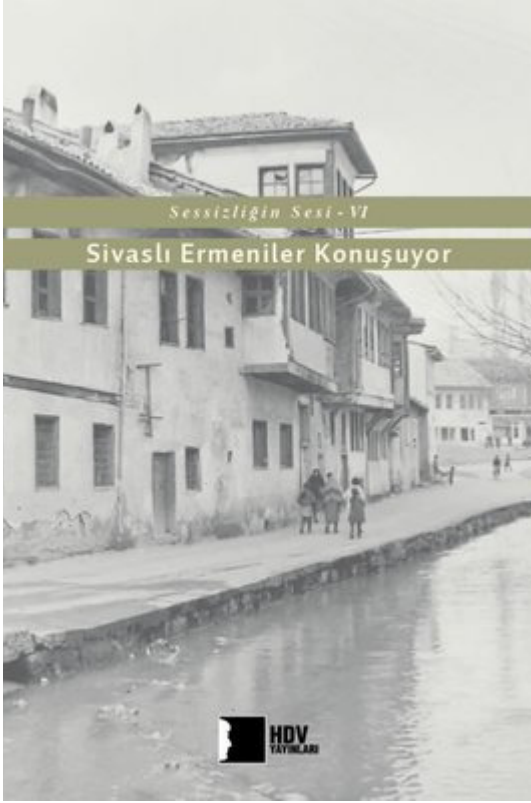
Yazar: Gökhan Dağıstanlı
Yayınevi: İnkılap Kitabevi
Sayfa Sayısı : 128

Öykü Dinleyen Ağaç

Yazar: Hanzade Servi
Yayınevi: Doğan ve Egmont Yayıncılık
Sayfa Sayısı: 160

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

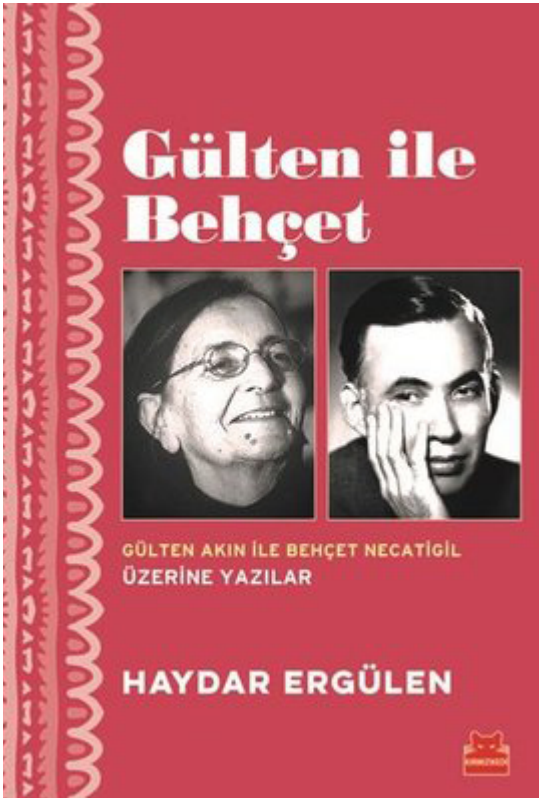

Sivaslı Ermeniler Konuşuyor- Sessizliğin Sesi 6

Yazar: Kolektif

Yayınevi: Hrant Dink Vakfı Yayınları

Sayfa Sayısı : 190

Gülten ile Behçet

Yazar: Haydar Ergülen

Yayınevi: Kırmızı Kedi

Sayfa Sayısı: 184

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Tarihte Parlama Anları

Yazar: Ben Hubbard

Yayınevi: İnkılap Kitabevi

Sayfa Sayısı : 180

Rengarenk Bir Ses

Yazar: Doğan Gündüz

Yayınevi: Can Çocuk Yayınları

Sayfa Sayısı: 36

ÇOK SATAN KİTAPLAR**EDEBİYAT****1. Aşkımız Eski Bir Roman**

Ahmet Ümit, Yapı Kredi Yayınları

2. Kara Kutu

Soner Yalçın, Kırmızı Kedi

3. Şeker Portakalı

Jose Mauro De Vasconcelos, Can Yayınları

4. Beyaz Zambaklar Ülkesinde

Grigory Petrov, Karbon Kitaplar

5. Kendine Hoş Geldin

Miraç Çağrı Aktaş, Olimpos Yayınları

6. Gelirken Ekmek Al

Şermin Yaşar, YDoğan Kitap

7. Hayvan Çiftliği

George Orwell, Can Yayınları

8. Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

9. Suç ve Ceza

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

10. 1984

George Orwell, Can Yayınları

11. Fahrenheit 451

Ray Bradbury, İthaki Yayınları

12. Cesur Yeni Dünya

Aldous Huxley, İthaki Yayınları

13. Sineklerin Tanrısı

William Golding, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

14. İnsan Neyle Yaşar

Lev N. Tolstoy, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

15. Bir İdam Mahkumunun Son Günü

Victor Hugo , Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT DIŐI

- 1. Bir Ömür Nasıl Yaşanır?
Hayatta Doğru Seçimler İçin Öneriler**
İlber Ortaylı, Kronik Kitap
- 2. Momo**
Michael Ende, Pegasus Yayınları
- 3. Tüfek, Mikrop ve Çelik**
Jared Diamond, Pegasus Yayınları
- 4. Bırak ve Rahatla**
Adem Güneş, Timaş Yayınları
- 5. Çocuklarımızla İtişmeyelim İletişelim**
Hatice Kübra Tongar, Hayy Kitap
- 6. İrade Terbiyesi**
Jules Payot, Ediz Yayınevi
- 7. Şehvetiye Tarikatı**
İsmail Saymaz, İletişim Yayınları
- 8. Evlat**
Saniye Bencik Kangal, Elma Yayınevi
- 9. Bağırmayan Anneler**
Hatice Kübra Tongar, Hayy Kitap
- 10. İyi Hissetmek**
Dr. David Burns, Psikonet Yayınları
- 11. Hayvanlardan Tanrılara Sapiens**
Yuval Noah Harari, Kolektif Kitap
- 12. Derin ve Gizli Devlet Gazetecisi Olarak İtirafı**
Sabahattin Önkibar, Kırmızı Kedi
- 13. Metastaz**
Barış Pehlivan-Barış Terkoğlu, Kırmızı Kedi
- 14. Beyinde Ararken Bağırsakta Buldum**
Serkan Karaismailoğlu, Elma Yayınevi
- 15. Değişen Beynim**
Sinan Canan, Tuti Kitap

